

KLASA: UP/I 034-03/18-04/015
URBROJ: 580-16/122-2021-042
Zagreb, 25. studenog 2021.

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja na temelju članka 13. stavka 2., članka 19. stavaka 6. i 7. te članka 20. stavka 1. podstavka 1. Zakona o zabrani nepoštenih trgovačkih praksi u lancu opskrbe hranom („Narodne novine“, br. 117/17. i 52/21.), u upravnom postupku pokrenutom po službenoj dužnosti protiv trgovca LIDL HRVATSKA d.o.o. k.d., sa sjedištem u Velikoj Gorici, Ulica kneza Ljudevita Posavskog 53, zastupanog po opunomoćeniku I. S., odvjetniku iz Z., radi utvrđivanja iskorištavanja značajne pregovaračke snage nametanjem nepoštenih trgovačkih praksi u vezi sadržaja i načina provedbe ugovornog odnosa s dobavljačem L. [...] Z., iz ugovora pod nazivom „List s uvjetima - Privatna robna marka“, od 1. ožujka 2018., u vezi sadržaja i načina provedbe ugovornog odnosa s dobavljačem Z. H. [...] K. iz ugovora pod nazivom „List s uvjetima: Tiko - Privatna robna marka“, od 1. travnja 2018. te u vezi sadržaja i načina provedbe ugovornog odnosa s dobavljačem S. - P. [...] Z. iz ugovora pod nazivom „List s uvjetima - Privatna robna marka“, od 1. siječnja 2018., na temelju odluke Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja u sastavu: dr. sc. Mirta Kapural, dipl. iur., predsjednica Vijeća, Vesna Patrlj, dipl. iur., zamjenica predsjednice Vijeća, mr.sc. Ljiljana Pavlic, dipl. oec., Denis Matić, dipl. iur., članovi Vijeća, sa sjednice 43/2021., održane 25. studenog 2021., donosi sljedeće

RJEŠENJE

- I. Utvrđuje se da je LIDL HRVATSKA d.o.o. k.d. sa sjedištem u Velikoj Gorici, Ulica kneza Ljudevita Posavskog 53, iskoristio značajnu pregovaračku snagu nametanjem nepoštenih trgovačkih praksi u smislu Zakona o zabrani nepoštenih trgovačkih praksi u lancu opskrbe hranom („Narodne novine“, broj 117/17.; dalje u tekstu: ZNTP) dobavljačima: L. [...] iz Z., [...] [...] [...], Z. H. [...] iz K., [...] [...] [...] i S. - P., [...] iz Z., [...] [...] [...] [...] [...], i to Ugovorom o kupoprodaji proizvoda zaključenim s dobavljačem L. [...] Z. pod nazivom „List s uvjetima - Privatna robna marka“, od 1. ožujka 2018., s pripadajućim prilogima i dodacima tom ugovoru, Ugovorom o kupoprodaji proizvoda zaključenim s dobavljačem Z. H. [...] [...], pod nazivom „List s uvjetima: Tiko - Privatna robna marka“, od 1. travnja 2018., s pripadajućim prilogima i dodacima tom ugovoru, kao i Ugovorom o kupoprodaji proizvoda s dobavljačem S. - P. [...] Z., pod nazivom „List s uvjetima - Privatna robna marka“, od 1. siječnja 2018., s pripadajućim prilogima i dodacima tom ugovoru (dalje: Ugovori), na način da:

u razdoblju od stupanja na snagu svakog od navedenih Ugovora pa sve do 31. ožujka 2019., Ugovori, unatoč redovitom osiguranju kvalitete na teret dobavljača koje je detaljno ugovoreno u prilogima svakog od tih Ugovora, naziva: „Osiguranje kvalitete,“ sadrže i dodatnu odredbu osiguranja kvalitete, pod nazivom: „Naknada za usluge osiguranja kvalitete“, kojom odredbom je u bitnome ugovorena obveza dobavljača na plaćanje paušalnog iznosa naknade trgovcu u određenom postotku od vrijednosti ulaza robe za provedbu mjera osiguranja kvalitete, na inicijativu odnosno zahtjev trgovca kod laboratorija kojeg odabire trgovac, što predstavlja prebacivanje ugovorenog troška kontrole između laboratorija i trgovca na dobavljača i to neovisno o rezultatima provedene kontrole, odnosno naplatu naknade za uslugu koja nije pružena dobavljaču pa time nije ni stvarna niti mjerljiva za dobavljača, stoga ovakva ugovorna odredba i praksa koja se na njoj temelji predstavlja nepoštenu trgovačku praksu u smislu odredbe članka 4. stavka 2. točke 1. i 6. ZNTP-a, a u vezi odredbi članka 12. točke 11. i 16. ZNTP-a. Povreda je trajala od 1. siječnja 2018. do 31. ožujka 2019.

II. Zabranjuje se trgovcu LIDL HRVATSKA d.o.o. k.d. Velika Gorica svako daljnje postupanje opisano u točki I. izreke ovoga rješenja.

III. Za tešku povredu ZNTP-a opisanu u točki I. izreke ovoga rješenja, u skladu s odredbom članka 24. stavka 2. točke 7. ZNTP-a, izriče se trgovcu LIDL HRVATSKA d.o.o. k.d. Velika Gorica upravno-kaznena mjera u iznosu od:

400.000,00 kuna (slovima: četrstottisućakuna)

Rok izvršenja: 15 (petnaest) dana od dana izvršnosti ovoga rješenja ako nije podnesena tužba, odnosno po pravomoćnosti sudske odluke, uračunavajući u iznos upravno-kaznene mjere i zakonske zatezne kamate od dana dostave stranci rješenja do dana plaćanja.

IV. Ovo rješenje objavit će se na mrežnoj stranici Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja, pri čemu će poslovne tajne sadržane u rješenju biti izuzete od javne objave.

Obrazloženje

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja (dalje u tekstu: AZTN) zaprimila je 30. rujna 2021. presudu Upravnog suda u Zagrebu, poslovni broj: Usl-3840/19-12, od 28. lipnja 2021., kojom se pod točkom I. izreke presude poništava rješenje AZTN-a, KLASA: UP/I 034-03/18-04/015, URBROJ: 580-16/121-2019-018 od 26. srpnja 2019. Točkom II. izreke presude nalaže se tuženiku tj. AZTN-u da u roku od 60 dana od dana dostave presude donese novu odluku, dok je pod točkom III. izreke presude nalaženo tuženiku tj. AZTN-u da naknadi tužitelju tj. LIDL HRVATSKA d.o.o. k.d. (dalje u tekstu: Lidl ili stranka) trošak upravnog spora u iznosu od 9.375,00 kuna, u roku od 15 dana.

Naime, Lidl podnio je Upravnom sudu u Zagrebu, dana 18. studenog 2019., tužbu protiv rješenja AZTN-a KLASA: UP/I 034-03/18-04/015, URBROJ: 580-16/121-2019-018 od 26. srpnja 2019. (dalje u tekstu: osporavano rješenje ili pobijano rješenje ili rješenja AZTN-a), kojim je AZTN nakon provedenog ispitnog postupka utvrdio kako je Lidl iskoristio značajnu

pregovaračku snagu nametanjem nepoštenih trgovačkih praksi u smislu Zakona o zabrani nepoštenih trgovačkih praksi u lancu opskrbe hranom („Narodne novine“, broj 117/17., dalje u tekstu ZNTP ili Zakon) trojici svojih dobavljača poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda, koje predstavljaju teške povrede ZNTP-a pa je Lidlu 26. srpnja 2019. AZTN izrekao upravno-kaznenu mjera u iznosu od 807.500,00 kuna.

Osporavanim rješenjem, AZTN je utvrdio da je Lidl, iskoristio značajnu pregovaračku snagu nametanjem nepoštenih trgovačkih praksi u smislu ZNTP-a u odnosu na dobavljače L. [...] iz Z., [...] [...] [...], Z. H. [...] iz K., [...] [...] [...] i S. - P., [...] iz Z., [...] [...] [...] [...], i to Ugovorom o kupoprodaji proizvoda zaključenim s dobavljačem L. [...] Z. pod nazivom „List s uvjetima - Privatna robna marka“, od 1. ožujka 2018., s pripadajućim priložima i dodacima tom ugovoru, Ugovorom o kupoprodaji proizvoda zaključenim s dobavljačem Z. H. [...] K., pod nazivom „List s uvjetima: Tiko - Privatna robna marka“, od 1. travnja 2018., s pripadajućim priložima i dodacima tom ugovoru, kao i Ugovorom o kupoprodaji proizvoda s dobavljačem S. - P. [...] Z., pod nazivom „List s uvjetima - Privatna robna marka“, od 1. siječnja 2018., s pripadajućim priložima i dodacima tom ugovoru (dalje: Ugovori), na način da:

a) u razdoblju od stupanja na snagu svakog od navedenih Ugovora do dana donošenja rješenja od 26. srpnja 2019., Ugovori ne sadrže odredbu koja jasno i nedvosmisleno određuje njihovo trajanje, a što je protivno odredbi članka 6. stavka 1. točke 6. ZNTP-a, koja kao obvezni sastojak ugovora uređuje i njegovo trajanje te predstavlja nepoštenu trgovačku praksu u smislu odredbe članka 4. stavka 2. točke 1. ZNTP. Povreda je trajala od 1. siječnja 2018. do 26. srpnja 2019.,

b) u razdoblju od stupanja na snagu svakog od navedenih Ugovora do dana donošenja rješenja od 26. srpnja 2019., Ugovori, unatoč redovitim osiguranju kvalitete na teret dobavljača koje je detaljno ugovoreno u priložima svakog od tih Ugovora, naziva: „Osiguranje kvalitete,“ sadrže i dodatnu odredbu osiguranja kvalitete, pod nazivom: „Naknada za usluge osiguranja kvalitete“, kojom odredbom je u bitnome ugovorena obveza dobavljača na plaćanje paušalnog iznosa naknade trgovcu u određenom postotku od vrijednosti ulaza robe za provedbu mjera osiguranja kvalitete, na inicijativu odnosno zahtjev trgovca kod laboratorija kojeg odabire trgovac, što predstavlja prebacivanje ugovorenog troška kontrole između laboratorija i trgovca na dobavljača i to neovisno o rezultatima provedene kontrole, odnosno naplatu naknade za uslugu koja nije pružena dobavljaču pa time nije ni stvarna niti mjerljiva za dobavljača, stoga ovakva ugovorna odredba i praksa koja se na njoj temelji predstavlja nepoštenu trgovačku praksu u smislu odredbe članka 4. stavka 2. točke 1. i 6. ZNTP-a, a u vezi odredbe članka 12. točke 11. i 16. ZNTP-a. Povreda je trajala od 1. siječnja 2018. do 26. srpnja 2019.

Dakle, nakon što je tužba tužitelja Lidl dostavljena na odgovor tuženiku tj. AZTN-u, te nakon što se AZTN u svojem odgovoru na tužbu izjasnio o zahtjevima i navodima tužbe, Upravni sud u Zagrebu održao je usmenu i javnu raspravu u prisutnosti opunomoćenika tužitelja, opunomoćenika tuženika i to na temelju ovlaštenja iz odredbe članka 39. stavka 2. Zakona o upravnim sporovima („Narodne novine“, broj: 20/10, 143/12, 152/14 i 29/17, dalje: ZUS). Ocjenjujući zakonitost osporavanog rješenja te razmatrajući sporna činjenična i pravna pitanja, Upravi sud u Zagrebu izvršio je uvid u sudski spis i spis tuženika – AZTN-a priložen uz odgovor na tužbu, nakon čega je donio ovdje citiranu presudu kojom je usvojen tužbeni zahtjev (zahtjev kojim se usvaja tužba i tužbeni zahtjev tužitelje te se poništava rješenja AZTN-a) te je predmet vratio javnopravnom tijelu tj. AZTN-u na ponovni postupak.

U skladu s danom uputom o pravnom lijeku u odnosu na točku I. i II. izreke presude Upravnog suda u Zagrebu, poslovni broj: Usl -3840/19-12, nije dopuštena žalba, sukladno članku 66.a

stavku 1. ZUS-a, dok je protiv točke III. izreke žalba dopuštena Visokom upravnom sudu Republike Hrvatske u skladu s odredbom članka 79. stavka 7. ZUS-a.

U bitnome, Upravni sud u Zagrebu (dalje u tekstu: Upravni sud u Zagrebu ili Sud) smatra kako pobijana odluka, tj. rješenje AZTN-a, nije zasnovano na zakonu, pa nije, barem za sada, prihvatio stajalište AZTN-a da u razdoblju od stupanja na snagu svakog od Ugovora navedenih u točki I. izreke pobijanog rješenja do dana donošenja rješenja (koje je doneseno 26. srpnja 2019.), Ugovori ne sadrže odredbu koja jasno i nedvosmisleno određuje njihovo trajanje, a što je protivno odredbi članka 6. stavka 1. točke 6. ZNTP-a, koja kao obvezni sastojak ugovora uređuje i njegovo trajanje te predstavlja nepoštenu trgovačku praksu u smislu odredbe članka 4. stavka 2. točke 1. ZNTP. Naime, Sud smatra kako AZTN nije uzeo u obzir odredbu članka 6. stavka 2. ZNTP-a, koja propisuje da ugovor koji nije sklopljen u pisanom obliku i koji ne sadržava sve odredbe iz stavka 1. citiranog članka je ništetan. Sud navodi kako takva odredba više ne postoji donošenjem Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zabrani nepoštenih trgovačkih praksi u lancu opskrbe hranom („Narodne novine“, broj: 52/21., dalje u tekstu: ZID ZNTP).

Nadalje, Sud je prihvatio stajalište AZTN-a da je neprimjereno i neprihvatljivo, a svakako protivno ZNTP, da pored svih dopuštenih ugovorenih kontrola kvalitete proizvoda, kontrole proizvodnog procesa, kao i predviđene ugovorne kazne u slučaju odstupanja u proizvodnim pogonima koje proizlaze iz priloga ugovora naziva „Osiguranje kvalitete“ te posebnih propisa koji uređuju kvalitetu hrane i njezinu zdravstvenu ispravnost, tužitelj zahtijeva od dobavljača još i plaćanje paušalnih iznosa u postotku od vrijednosti ulaza robe pojedinog dobavljača i to neovisno o rezultatima te analize. Stoga ovakav netransparentan način formiranja naknade nije u skladu s odredbom članka 12. točke 16. ZNTP-a, prema kojoj je dozvoljeno ugovaranje naknade čije ostvarenje ovisi o stvarnom i mjerljivom učinku trgovca, koji je vezan uz konkretnu uslugu koju trgovac pruža dobavljaču. Osim toga, ako trgovac (kupac) želi dodatnom analizom provjeriti kvalitetu, taj trošak ne može plaćati dobavljač (proizvođač), već ga mora podmiriti kupac (trgovac). U protivnom se prefakturiranje troška takvih analiza može smatrati naplatom naknade za usluge koje nisu pružene u skladu s člankom 12. točkom 11. ZNTP.

Prema navedenom, Sud upućuje na utvrđenje AZTN-a da su povrede opisane u izreci pobijanog rješenja, okvalificirane shodno članku 24. stavku 2. točki 1. i 7. ZNTP-a kao teške povrede ZNTP, s time da će se pravna osoba kao trgovac kazniti za svaku tešku povredu ZNTP-a upravno-kaznenom mjerom u iznosu do najviše 3.500.000,00 kn.

Međutim, Upravni sud u Zagrebu nije mogao prihvatiti stajalište AZTN-a da je izrečena upravno-kaznena mjera u iznosu od 807.500,00 kuna sasvim odgovarajuća i primjerena počinjenoj povredi ZNTP-a, a primjenom članka 27. stavka 1. ZNTP, koji propisuje da pri utvrđivanju i izricanju upravno-kaznene mjere, u smislu odredbi članka 24. do 26. ovoga Zakona, AZTN uzima u obzir težinu povredu, opseg povrede, vrijeme trajanja povrede i posljedice te povrede za dobavljače. Utvrđeni iznos upravno-kaznene mjere se smanjuje ili povećava ovisno o utvrđenim olakotnim i/ili otegotnim okolnostima iz stavka 2. i 3. ovoga članka. Stoga je u ponovnom postupku AZTN je dužan naznačiti koje je teške povrede ZNTP-a tužitelj počinio, te odmjeriti upravno-kaznenu mjeru za svaku ponaosob, uz obrazloženje glede primjene kriterija iz članka 27. stavka 1. ZNTP-a. Upravni sud u Zagrebu navodi kako je nejasan navod AZTN-a da njegova odluka o izricanju navedene visine upravno-kaznene mjere predstavlja odluku AZTN-a unutar raspona, koju je zakonodavac propisao i predstavlja slobodnu (diskrecijsku) ocjenu. Pri tome Upravni sud u Zagrebu postavlja pitanje je li AZTN u konkretnom slučaju izrekao jedinstvenu upravno-kaznenu mjeru, i to u paušalnom iznosu, kako to navodi Lidl.

Postupajući po uvodno citiranoj presudi Upravnog suda u Zagrebu, poslovni broj: Usl-3840/19-12 od 28. lipnja 2021. (dalje u tekstu: presuda od 28. lipnja 2021. ili presuda

Upravnog suda u Zagrebu), AZTN je ponovno razmotrio sve navode, tj. pravna shvaćanja i primjedbe suda te je razmotrio sve činjenice odlučne za donošenje meritornog rješenja kojim se rješava upravna stvar, odnosno utvrđuje iskorištavanje značajne pregovaračke snage nametanjem nepoštenih trgovačkih praksi, odnosno utvrđuje poreda ZNTP-a i kojim se utvrđuje postojanje uvjeta za izricanje upravno-kaznene mjere i njezina visina. Razmatrajući zaprimljenu pravomoćnu presudu Upravnog suda u Zagrebu, AZTN je stava kako „vraćanje na ponovni postupak“ ne predstavlja nikakav novi (zasebni) postupak, jer se postupak vraća u stadiji koji je neposredno prethodio donošenju poništenog rješenja. Kako je (za konkretan slučaj) riječ o nastavku ranije započetog upravnog postupka, odlučivanje AZTN-a kao javnopravnog tijela može se temeljiti na rezultatima procesnih radnji provedenih u postupku koji je prethodio donošenju poništenog rješenja AZTN-a, jer takav način postupanja nije suprotan pravnom shvaćanju i primjedbama Suda.

Prema svemu navedenom, AZTN u nastavku obrazloženja ovoga rješenja kronološki izlaže provedeni ispitni postupak, kako je to i ranije bilo navedeno u osporavanom rješenju AZTN-a, pri čemu prihvaćajući uputu Upravnog suda u Zagrebu pod točkom 6.3. (6.3.1. i 6.3.2.) navodi obrazloženje o utvrđenim činjenicama i okolnostima u ponovljenom postupku, dok zaključno o visini izrečene upravno – kaznene mjere izlaže pod točkom 8. i 9.3. obrazloženja rješenja.

Pritom, valja ukazati na to da je odredbama članka 23. stavaka 3. i 4. ZID ZNTP-a, koji je na snagu stupio 1. rujna 2021., određeno da će se postupci započeti do stupanja na snagu toga zakona nastaviti i dovršiti prema odredbama ZNTP-a, kao i da će se u upravnim sporovima pokrenutim protiv odluka AZTN-a, donesenih na temelju odredbi ZNTP-a, primjenjivati zakon na temelju kojeg su donesene pobijane odluke. U tom smislu, ovaj se upravni postupak, pokrenut 2018., a u odnosu na koji je rješenje AZTN-a doneseno 26. srpnja 2019., dakle prije stupanja na snagu ZID ZNTP-a, vodi i dovršit će se primjenom odredbi ZNTP-a.

1. Pokretanje upravnog postupka

AZTN je na temelju odredbe članka 17. stavka 1. ZNTP-a proveo ispitivanje stanja na tržištu poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda u neupravnom predmetu KLASA: 034-08/18-04/068. U tom predmetu je od trgovca Lidla zatražena dostava podataka o njihovim dobavljačima poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda, kao i dostava cjelokupne ugovorne dokumentacije kojom su regulirani poslovni odnosi Lidla s pojedinim dobavljačima, a koje dobavljače je AZTN odabrao metodom uzorka – slučajnim odabirom. Među tim dobavljačima nalazili su se Z. H. [...] iz K., L. [...] iz Z. i S. - P. [...] iz Z.. Cilj opisanog ispitivanja koji je proveden u okviru spomenutog neupravnog predmeta bio je utvrditi je li Lidl kao trgovac uskladio ugovore kojima je reguliran njegov poslovni odnos s dobavljačima s odredbama ZNTP-a te je li njihovo poslovanje odnosno provedba ugovora u skladu s odredbama ZNTP-a. Lidl je u spomenutom neupravnom predmetu 23. svibnja 2018. AZTN-u dostavio ugovornu dokumentaciju na temelju koje posluje sa dobavljačima.

S obzirom na to da su pojedine odredbe iz ugovorne dokumentacije kojom je reguliran poslovni odnos s dobavljačima bile nejasne i sporne te su kao takve ukazivale na moguće kršenje odredbi ZNTP-a, AZTN je po službenoj dužnosti protiv Lidla pokrenuo tri upravna postupka radi utvrđivanja iskorištavanja značajne pregovaračke snage nametanjem nepoštenih trgovačkih praksi u vezi sadržaja i načina provedbe ugovornih odnosa s tri različita dobavljača, a riječ je o dobavljačima Z. H. [...] iz K., L. [...] iz Z. i S. -P. [...] iz Z.. U upravne predmete prenesena je cjelokupna dokumentacija iz neupravnog predmeta KLASA: 034-08/18-04/068 koja se odnosila na dobavljače L. [...], Z. H. [...] i S. - P. [...].

Tako je prvi upravni postupak pokrenut 11. rujna 2018. i to u odnosu na poslovni odnos Lidla i njegovog dobavljača L. [...], i to pod poslovnim brojem KLASA: UP/I 034-03/18-04/015.

U tom upravnom postupku ispitivao se ugovor pod nazivom „List s uvjetima - Privatna robna marka“ od 1. ožujka 2018., s pripadajućim priložima i dodacima tom ugovoru te način njihove provedbe. AZTN je Lidlu u tom predmetu 11. rujna 2018. poslao obavijest o pokretanju upravnog postupka.

Upravni postupak u odnosu na poslovni odnos Lidla s dobavljačem Z. H. [...] pokrenut je 12. rujna 2018., a vodio se pod poslovnim brojem KLASA: UP/I 034-03/18-04/016. U tom upravnom postupku ispitivan je ugovor pod nazivom List s uvjetima Tiko - Privatna robna marka“ od 1. travnja 2018., s pripadajućim priložima i dodacima tom ugovoru te način njihove provedbe. AZTN je Lidlu u tom predmetu 12. rujna 2018. poslao obavijest o pokretanju upravnog postupka.

Upravni postupak u odnosu na poslovni odnos Lidla s dobavljačem S. - P. [...] pokrenut je 14. rujna 2018., a vodio se pod poslovnim brojem KLASA: UP/I 034-03/18-04/017. U tom upravnom postupku ispitivan je ugovor pod nazivom „List s uvjetima - Privatna robna marka“ od 1. siječnja 2018. s pripadajućim priložima i dodacima tom ugovoru te način njihove provedbe. AZTN je Lidlu u tom predmetu 14. rujna 2018. poslao obavijest o pokretanju upravnog postupka.

Navedena tri upravna postupka utvrđivanja iskorištavanja značajne pregovaračke snage nametanjem nepoštenih trgovačkih praksi, AZTN je protiv Lidla pokrenuo po službenoj dužnosti na temelju odredbe članka 42. stavka 1. Zakona o općem upravnom postupku („Narodne novine“, broj 47/09., dalje u tekstu: ZUP), a sukladno odredbama članaka 13. i 14. ZNTP-a, kako bi utvrdio je li ugovorna dokumentacija kojom je reguliran poslovni odnos Lidla s dobavljačima te provedba tih ugovora u skladu s odredbama ZNTP-a. S obzirom na to da su se sve tri upravne stvari u kojima je AZTN protiv Lidla vodio upravne postupke temeljile na istoj pravnoj osnovi i na istom ili sličnom činjeničnom stanju, a AZTN je stvarno i mjesno nadležan za vođenje sva tri upravna postupaka, u skladu s odredbom članka 44. stavka 1. ZUP-a, zaključkom AZTN-a od 15. travnja 2019. sve tri upravne stvari spojene su u jedan upravni postupak, koji se vodi pod istim poslovnim brojem KLASA: UP/I 034-03/18-04/015.

U prethodno spomenutim obavijestima o pokretanju upravnog postupka koje je za svaki od postupaka poslao Lidlu, AZTN je naveo indicije za njihovo pokretanje. Ugovorna dokumentacija koju je Lidl zaključio sa sva navedena tri dobavljača vrlo je slična. Riječ je o tipskim ugovorima koje je Lidl unaprijed pripremio, a dobavljači su ih prihvatili, pri čemu je i sama provedba tih ugovora s dobavljačima podjednaka.

Indicije koje su AZTN-u bile povod za pokretanje upravnih postupaka protiv Lidla, a odnose se na odredbe iz Ugovora i njihovih priloga koje je Lidl zaključio s dobavljačima L. [...], Z. H. [...] i S. - P. [...], bile su sljedeće:

a) U sva tri ugovora kao mjesto isporuke proizvoda ugovorena su sva centralna skladišta trgovca, koja su specificirana u ugovorima kao: JAS-Jastrebarsko i PER – Perušić. U skladu s odredbom članka 6. stavka 1. točke 5. ZNTP-a, mjesto isporuke prehrambenog proizvoda čini jedan od bitnih sastojaka ugovora zaključenog između dobavljača i trgovca. Odredbe Lidlovih ugovora s dobavljačima o mjestu gdje se proizvodi trebaju isporučiti ukazale su se moguće nejasnima, jer u ugovornoj dokumentaciji nije bila navedena i adresa tih skladišta, zbog čega je bilo potrebno ispitati je li nedvojbeno jasno gdje se ta skladišta nalaze.

b) Daljnja indicija za pokretanje upravnih postupaka proizlazila je iz odredbe Ugovora pod nazivom „[...] [...] [...] [...]“ prema kojoj ugovorene cijene obuhvaćaju naknade za zbrinjavanje prodajne ambalaže proizvoda. Tako je AZTN smatrao potrebnim razjasniti jesu li takvom odredbom dobavljačima nametnuti dodatni troškovi koji uobičajeno ne terete dobavljače, čime bi bila ugovorena naknada koja se ne iskazuje na računu trgovca u smislu članka 12. točke 16. ZNTP-a.

c) Slijedeća indicija proizlazila je iz sadržaja ugovorne odredbe pod nazivom „[...] [...] [...]” kojom je ugovoreno kako trgovac u suradnji s od njegove strane ovlaštenom marketinškom agencijom na temelju minimalno 3 ponuđena prijedloga, razvija dizajn vlastite robne marke za sve proizvode, koja bezuvjetno prelazi u vlasništvo trgovca pri čemu sve troškove razvoja snosi dobavljač, a ti uradci ostaju u neograničenom vlasništvu trgovca. Ovako formulirana odredba ocijenjena je nejasnom pa je bilo potrebno u tijeku ispitnog postupka utvrditi je li riječ o naplati naknade za marketinške i promidžbene usluge trgovca, odnosno je li riječ o izuzetku koji je dopušten ZNTP-om kada dobavljač izričito traži od trgovca posebnu promidžbu svojih proizvoda koji se nalaze na prodajnom mjestu trgovca ili to nije slučaj. Dakle, ukoliko nije riječ o izuzetku koji je predviđen ZNTP-om takvo postupanje moglo bi predstavljati nepoštenu trgovačku praksu u smislu odredbe članka 12. točke 17. ZNTP-a.

d) Istovremeno, sadržaj odredbe ovdje opisane pod točkom c) upućivao je i na postojanje indicije da je Lidl ugovorio sa svojim dobavljačima naknadu koja se ne iskazuje na računu pa ako se ne bi radilo o propisanom izuzetku dopuštenim ZNTP-om: dakle da je riječ o naknadi čije ostvarenje ovisi o stvarnom i mjerljivom učinku trgovca vezanom za uslugu koju trgovac pruža dobavljaču, moglo bi biti riječ o nepoštenoj trgovačkoj praksi u smislu odredbe članka 12. točke 16. ZNTP-a.

e) Spornom se ukazala i odredba iz Ugovora i aneksa predmetnih Ugovora pod nazivom „Naknada za usluge osiguranja kvalitete“ kojom su Lidl i dobavljači ugovorili da će trgovac dobiti naknadu od dobavljača koja se ugovara u paušalu u iznosu od [...] % od vrijednosti ulaza robe za provedene mjere osiguranja kvalitete. U smislu te odredbe trgovac izvršava preglede robe koju dobavljač isporučuje vezano za kemijske, fizičke i mikrobiološke parametre kao i senzorske kontrole kvalitete. Ugovorne strane polaze od jedinstvene usluge, koja se izvršava polugodišnje. Naknada se obračunava u formi polugodišnjeg paušala u visini prethodno navedenog postotka sveukupne vrijednosti ulazne robe koju je dobavljač isporučio trgovcu u navedenom obračunskom vremenu i iskazana je od strane trgovca u računu i prebit će se s tekućim plaćanjima za isporuku robe. Ukoliko prijeboj nije moguć, iznos računa treba podmiriti trgovcu bez odgode. Dobavljač izjavljuje da ima vlastiti ekonomski interes za provedbu opisanih činidbi i da zbog toga daje nalog trgovcu. Navedena odredba ugovorena je u samom Ugovoru s dobavljačem Z. H. [...] te u Aneksima Ugovora sklopljenih s dobavljačima S. - P. [...] i L. [...] od 26. ožujka 2018. kojima je izmijenjena ugovorna odredba pod nazivom Nadoknada troškova službenih analiza. U predmetnom postupku je bilo potrebno utvrditi predstavlja li ovako ugovorena odredba naplatu naknade za usluge koje nisu pružene dobavljaču, odnosno je li riječ o nepoštenoj trgovačkoj praksi iz članka 12. točke 11. ZNTP-a. Navedeno je bilo potrebno analizirati uzimajući pritom u obzir i obveze dobavljača koje mora ispunjavati vezano uz zdravstvenu ispravnost proizvoda kao i njegovu kvalitetu koje su utvrđene Zakonom o hrani („Narodne novine“, 81/13., 14/14. i 30/15.)

f) AZTN-u se ukazala spornom i odredba iz priloga Ugovora „Osiguranje kvalitete“ kojom su kroz 15. točaka detaljno uređene obveze dobavljača vezane uz osiguranje kontrole kvalitete proizvoda. Tako je primjerice, među ostalim, uređena obveza dobavljača pod naslovom „Stručno mišljenje akreditiranog Instituta prije ulistavanja proizvoda (Ulazna analiza)“ kojom je ugovoreno da prije svake prve isporuke dobavljač mora osigurati aktualno stručno mišljenje akreditiranog instituta, a pod naslovom „Kvartalno stručno mišljenje akreditiranog instituta“ ugovoreno je da svake godine koncem veljače, svibnja, kolovoza i studenog dobavljač mora pribaviti aktualna kvartalna stručna mišljenja akreditiranog Instituta. Istim dokumentom je pod naslovom „Preuzimanje troškova“ ugovoreno da dobavljač snosi troškove koji nastaju iz ispunjenja i provedbe naprijed navedenih analiza i da to nema nikakav utjecaj na poseban dogovor o paušalnoj naknadi za uslugu osiguranja kvalitete koju trgovac pruža dobavljaču. Ovakva odredba AZTN-u se ukazala spornom jer proizvođač prehrambenog proizvoda, kada je istovremeno i proizvođač robne marke za određenog trgovca, mora ispunjavati sve uvjete kontrole posebnih propisa o hrani, čime jamči za sigurnost i kvalitetu proizvoda svom kupcu,

pa je u predmetnom postupku bilo potrebno utvrditi predstavlja li ovako ugovorena odredba s čitavim nizom detaljnih obveza na teret dobavljača prekomjernu obvezu za dobavljača, odnosno nepoštenu trgovačku praksu iz članka 12. točke 11. ZNTP-a.

g) Daljnja indicija za pokretanje upravnog postupka bila je nejasna odredba „Važenje ugovora“ prema kojoj se ugovori sklapaju na određeno vrijeme i vrijede od dana njihovih sklapanja te stupaju na snagu od datuma koji je naveden na prvoj stranici Ugovora kao datum stupanja na snagu ugovora, a vrijede do onog dana kad istječe najkasnija garancija najviše cijene za određeni proizvod naveden u tom Ugovoru. Odredbom članka 6. ZNTP-a propisan je oblik i obvezni sadržaj ugovora, a trajanje ugovora sukladno članku 6. stavku 1. točki 6. ZNTP-a čini njegov obvezni sadržaj. AZTN je smatrao dvojbenim je li važenje Ugovora s dobavljačima ovako kako je ugovoreno, u skladu s odredbom članka 6. stavka 1. točke 6. ZNTP-a. Ovo iz razloga jer su u Ugovoru koji je Lidl zaključio s dobavljačem L. [...] navedena dva datuma, koja bi trebala ukazivati na početak važenja ugovora, od čega je jedan datum 16. ožujka 2018., a ispred drugog datuma stoji vrijedi od: 1. ožujka 2018, dok za garanciju najviše cijene stoji vrijedi do: 31. ožujka 2019. i to za sve proizvode iz Ugovora. Na prvoj stranici Ugovora s dobavljačem Z. H. [...] također postoje dva datuma i to jedan datum 3. travnja 2018., a drugi datum kao vrijedi od: 1. travnja 2018., dok garancija najviše cijene vrijedi do: 31. ožujka 2019. za sve proizvode iz ugovora. U Ugovoru s dobavljačem S. - P. [...] na prvoj stranici Ugovora postoje isto dva datuma, jedan datum je 1. ožujka 2018., a drugi vrijedi od: 1. siječnja 2018., a pod garancijom najviše cijene, primjerice za kruh sa [...] [...] stoji da vrijedi do 30. siječnja 2018., da bi odmah ispod tog datuma stajalo i vrijedi do 31. prosinca 2018. AZTN-u se stoga ovako formulirano trajanje ugovora ukazalo nejasnim i nepreciznim.

U upravnom postupku uz pitanja koja su predstavljala indicije za njegovo pokretanje AZTN je ispitivao i sve elemente vezane uz provedbu predmetnih Ugovora, posebice u odnosu na rokove plaćanja radi utvrđenja pridržava li se Lidl rokova plaćanja iz članka 6. stavka 1. točke 3. ZNTP-a, odnosno moguće povrede članka 12. točke 23. ZNTP-a te načine i uvjete provođenja akcijskih prodaja radi utvrđenja uvjetuje li Lidl sklapanje ugovora i poslovne suradnje nametanjem obveza sudjelovanja u sniženjima ili akcijama, smanjenjem nabavne cijene na teret dobavljača u smislu članka 12. točke 20. ZNTP-a.

2. Utvrđivanje visine ukupnog godišnjeg prihoda trgovca

Postojanje značajne pregovaračke snage procesna je pretpostavka za ocjenu primjenjuje li se ZNTP na pojedinog trgovca kao subjekta u lancu opskrbe hranom. Procesne pretpostavke okolnosti su od čijeg postojanja ovisi dopustivost pokretanja upravnog postupka utvrđivanja iskorištavanja značajne pregovaračke snage nametanjem nepoštenih trgovačkih praksi, raspravljanje u upravnom postupku i donošenje meritorne odluke. Stoga je prije pokretanja upravnog postupka bilo potrebno utvrditi prelazi li ukupan godišnji prihod trgovca Lidl i ukupan godišnji prihod s njim povezanih društava ostvaren u Republici Hrvatskoj iznos od 100.000.000,00 kuna, koji je člankom 3. stavkom 2. ZNTP-a propisan kao uvjet da bi se smatralo da trgovac ima značajnu pregovaračku snagu u smislu ZNTP-a te da stoga dobavljačima može nametati nepoštene trgovačke prakse. Prema odredbi članka 3. stavka 5. ZNTP-a u taj ukupan prihod ne uračunava se prihod ostvaren prodajom robe odnosno pružanjem usluga između povezanih osoba (društava unutar grupe).

Pojam prihoda u smislu ZNTP-a uređen je člankom 2. točkom I) ZNTP-a.

Kako bi utvrdio ima li trgovac Lidl značajnu pregovaračku snagu u smislu ZNTP-a, AZTN je izvršio uvid, elektroničkim putem, u sudski registar kao i u Registar godišnjih financijskih izvještaja. AZTN je iz javno dostupnih podataka utvrdio da je Lidl, predao Godišnje izvješće za 2017. godinu. Lidl je komanditno društvo za trgovinu u kojem je komplementar Lidl d.o.o. za trgovinu Velika Gorica, a komanditor Lidl Hrvatska GmbH, Njemačka. Osnovna djelatnost

trgovca Lidl je trgovina na malo prehrambenim i neprehrambenim proizvodima na području Republike Hrvatske. Iz podataka navedenih u Godišnjem financijskom izvještaju, Lidl je u 2017. godini, odnosno do 28. veljače 2018. (s obzirom na to da poslovna godina društva počinje 1. ožujka, a završava 28. ili 29. veljače sljedeće kalendarske godine) ostvario ukupne prihode u iznosu od 4.699.658.000,00 kuna.

Prema odredbi članka 3. stavka 5. ZNTP-a u prihod između trgovca i s njim povezanih društava ne uračunava se prihod ostvaren prodajom robe, odnosno pružanjem usluga između povezanih društava (društava unutar grupe). Iz definicije povezanih društava iz članka 2. stavka 1. k) ZNTP-a, razvidno je kako ta povezanost ne uključuje samo povezanost prema Zakonu o trgovačkim društvima („Narodne novine“ br. 111/93., 34/99., 121/99., 52/00., 118/03., 107/07., 146/08., 137/09., 125/11., 152/11., 111/12., 68/13., 110/15., 40/19., dalje u tekstu: ZTD), već je na temelju računovodstvenih propisa relevantna i personalna povezanost. U tom smislu povezanim društvima smatraju se primjerice i društva u kojima je ista osoba član nadzornog odbora, ili član uprave. U slučaju trgovca Lidl, povezanost prema ZTD-u i personalna povezanost prema računovodstvenim propisima je identična. U bilješci broj 24. u promatranom Godišnjem financijskom izvještaju trgovca Lidl navedene su transakcije s povezanim osobama. Prema tim podacima, Lidl je iz transakcija sa subjektima sa zajedničkom kontrolom ili značajnim utjecajem nad subjektom i s ostalim povezanim društvima u poslovnoj godini koja je trajala od 1. ožujka 2017. do 28. veljače 2018. ostvario prihod u iznosu od 8.769.000,00 kuna.

S obzirom na naprijed izloženo, ukupni prihodi Lidla u poslovnoj godini koja je trajala od 1. ožujka 2017. do 28. veljače 2018., zajedno s prihodom povezanih društava, a uz izuzimanje prihoda ostvarenog između povezanih društava (društava unutar grupe) iznose 4.690.901.170,00 kuna. Na temelju činjenica i okolnosti koje su bile odlučne za utvrđivanje propisane visine ukupnog godišnjeg prihoda Lidla kao trgovca u trenutku pokretanja ovoga upravnog postupka, AZTN je utvrdio kako Lidl ispunjava uvjet iz članka 3. stavaka 2. i 5. ZNTP-a, koji je procesna pretpostavka da se u odnosu na njega može voditi upravni postupak utvrđivanja iskorištavanja značajne pregovaračke snage nametanjem nepoštenih trgovačkih praksi.

Također, AZTN je uvidom u Godišnje izvješće Lidla za poslovnu godinu završenu 28. veljače 2019. te Godišnje izvješće Lidla za poslovnu godinu završenu 29. veljače 2020., utvrdio da je taj trgovac sa samostalno ostvarenim ukupnim prihodom od 5.265.672.716 kuna u 2018. te sa samostalno ostvarenim ukupnim prihodom u iznosu od 5.966.384.716 kuna u 2019., kao godinama u kojima je Lidl počinio utvrđene povrede ZNTP-a, nesporno ispunjavao uvjete koji ga čine trgovcem u smislu odredbi ZNTP-a.

3. Očitovanje stranke u svim upravnim postupcima prije njihovog spajanja

U spomenutim obavijestima o pokretanju upravnog postupka od 11. rujna 2018., 12. rujna 2018., i 14. rujna 2018., AZTN je u odnosu na sva tri spomenuta dobavljača pozvao Lidl na dostavu pisanog očitovanja i sljedeće dokumentacije:

- prvog računa trgovca nakon 1. travnja 2018. iz kojeg je vidljiva naplata naknade za zbrinjavanje prodajne ambalaže,
- pojašnjenja kako se u praksi provodi ugovorna odredba pod nazivom „[...] [...] [...]“ i što troškovi razvoja vlastite robne marke obuhvaćaju te kako se obračunavaju i fakturiraju,
- očitovanja vezano uz ugovornu odredbu pod nazivom „Naknada za usluge osiguranja kvalitete“ i dostava prvog izdanog računa trgovca za ovako ugovorenu naknadu,
- analitičke kartice ili drugog istovrsnog financijsko - računovodstvenog dokumenta za razdoblje nakon 1. travnja 2018.,

- prvog računa koji su na temelju ugovora dobavljači Z. H. [...], L. [...] i S. - P. [...] izdali Lidlu nakon 1. travnja 2018.,
- podataka i dokumentacije o eventualnim akcijskim prodajama krajnjim potrošačima, koja se odnosi na razdoblje nakon 1. travnja 2018. iz koje je moguće utvrditi o kojoj se vrsti akcije radi te datume kada se akcija provodila.

Lidl je za zastupanje u svim upravnim postupcima opunomoćio odvjetnika I. S. koji je za postupak u odnosu na ugovor s dobavljačem L. [...] 1. listopada 2018. dostavio pisano očitovanje svoje stranke na navode AZTN-a iz Obavijesti o pokretanju upravnog postupka, a u odnosu na ugovore s dobavljačem Z. H. [...] i S. - P. [...] pisana očitovanja dostavio je 2. listopada 2018. U svojim pisanim očitovanjima u bitnom je osporavao sve indicije AZTN-a za pokretanje upravnog postupka, a dostavio je svu zatraženu dokumentaciju.

S obzirom na to da u ova tri pisana očitovanja nema bitnih razlika, izlažu se objedinjeno u nastavku obrazloženja ovoga rješenja.

U svojim očitovanjima stranka je navela kako na području Republike Hrvatske ima dva centralna skladišta, jedno u Jastrebarskom, a drugo u Perušiću pa se roba može isporučiti isključivo na jednu od te dvije lokacije. Prilikom realizacije svake konkretne isporuke, mjesto gdje isporuka treba biti izvršena jasno je određeno, jer prilikom slanja narudžbe, centralno skladište koje narudžbu šalje, pored naziva mjesta navodi i točnu adresu dostave, a kao dokaz ovoj tvrdnji dostavljeni su primjeri preslika dviju narudžbenica za svakog od dobavljača u odnosu na čije ugovore se upravni postupak vodi. Stranka stoga smatra kako je mjesto isporuke dovoljno određeno te da sama ugovorna odredba o mjestu isporuke nije nejasna.

Obrazlažući za AZTN spornu ugovornu odredbu pod nazivom „[...] [...] [...] [...]“ stranka je navela kako se nije riječ o naknadi koja se iskazuje na računu trgovca, budući da trgovac dobavljačima ne pruža nikakvu uslugu. Zakonska obveza dobavljača je zbrinjavanje ambalaže u smislu odredbe članka 53. stavka 3. Zakona o održivom gospodarenju otpadom („Narodne novine“, br. 94/13., 73/17.; dalje u tekstu: ZOOGO), koja je dodatno razrađena Pravilnikom o ambalaži i otpadnoj ambalaži („Narodne novine“, br. 88/15., 78/16. i 116/17.; dalje u tekstu: Pravilnik). Tim Pravilnikom definirano je kako proizvođači i uvoznici prilikom stavljanja proizvoda pakiranih u ambalažu na tržište Republike Hrvatske, plaćaju naknade Fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost (dalje: Fond) i to: a) naknadu gospodarenja otpadnom ambalažom u svrhu pokrivanja troškova sakupljanja i obrade otpadne ambalaže u sustavu kojim upravlja Fond, te b) povratnu naknadu koju plaćaju proizvođači kao stimulativnu mjeru kojom se potiče posjednik da otpadnu ambalažu od pića preda prodavatelju koji u svojoj ponudi ima pića ili osobi koja upravlja reciklažnim dvorištem i za to primi propisani iznos povratne naknade. Dobavljači taj izdatak uzimaju u obzir prilikom formiranja svoje prodajne cijene i on predstavlja dio kalkulacije prodajne cijene. U Ugovorima je stoga za vid transparentnosti navedeno kako ugovorene cijene obuhvaćaju i naknade za zbrinjavanje ambalaže, a plaćanje tih naknada predstavlja zakonsku obvezu dobavljača.

Stranka se očitovala kako na temelju ugovorne odredbe pod nazivom „[...] [...] [...]“ dobavljačima ne naplaćuje nikakvu naknadu za marketinške, odnosno promidžbene usluge, niti je riječ o naknadi koje se ne iskazuje na računu, već je riječ o usluzi koju trgovac u sklopu procesa proizvodnje i isporuke proizvoda pod privatnom robnom markom pruža dobavljačima. Dobavljači u sklopu procesa proizvodnje i isporuke proizvoda pod privatnom robnom markom ne izvršavaju samostalno sve stadije procesa, a jedan od tih stadija je dizajn ambalaže, odnosno apliciranje grafičkog rješenja robne marke u odnosu na konkretnu, transportnu ambalažu, u kojoj se isporučuje proizvod pod robnom markom. Tu uslugu dobavljačima omogućuje Lidl u suradnji s vanjskom agencijom i za nju dobavljačima naplaćuje naknadu u istom iznosu koji Lidl plaća vanjskoj agenciji za izvršenje usluge dizajna ambalaže, odnosno apliciranja grafičkog rješenja proizvoda na pojedinačnu, transportnu ambalažu.

Ugovornu odredbu pod nazivom „Naknada za usluge osiguranja kvalitete“ stranka objašnjava tvrdnjom da su njom regulirane usluge osiguranja kvalitete koje Lidl pruža dobavljačima na način da organizira i snosi troškove ispitivanja i pregleda robe od strane ovlaštenog laboratorija, a sve vezano za kemijske, fizičke i mikrobiološke parametre kao i senzorske kontrole kvalitete. Kao dokaz ovoj tvrdnji dostavlja izvještaje o ispitivanju kvalitete. Za tu, po mišljenju stranke, stvarnu i mjerljivu uslugu, dobavljačima ispostavlja račun. Stranka posebice ukazuje na to da se često zna dogoditi da troškovi ispitivanja i pregleda proizvoda koje snosi Lidl, budu znatno veći od naknada koje za navedenu uslugu obračunava dobavljačima. Lidl je dostavio AZTN-u na uvid primjerke računa koje je izdao dobavljačima.

Za sadržaj ugovornih odredaba iz priloga Ugovora „Osiguranje kvalitete“ pod podnaslovom „Stručno mišljenje akreditiranog Instituta prije ulistavanja proizvoda (Ulazna analiza) i Kvartalno stručno mišljenje akreditiranog instituta“, stranka navodi da za stručne analize dobavljačima ne naplaćuje nikakvu naknadu, a njihova dostava trgovcu obveza je dobavljača pri čemu trgovac nema nikakav utjecaj na način pribavljanja tih analiza pa ih dobavljači mogu pribaviti na način koji sami smatraju prikladnim. Lidlu je jamstvo sigurnosti i kvalitete prehrambenih proizvoda od presudnog značaja za očuvanje poslovnog ugleda, zbog čega je kvaliteta prehrambenih proizvoda jedan od njegovih temeljenih i primarnih ciljeva. Radi ostvarenja tog cilja, uspostavljen je mehanizam kontrole kvalitete i sigurnosti prehrambenih proizvoda kroz ove ugovorne obveze prema kojima dobavljači imaju obvezu prije svake prve isporuke (prvog ulistanja) i svake godine krajem veljače, svibnja, kolovoza i studenog Lidlu dostaviti stručna mišljenja. U prilog stavu da je to potrebno, prema mišljenju Lidla, govori niz primjera iz prakse, u kojima se nekvalitetni i zdravstveno neispravni prehrambeni proizvodi povlače s tržišta i primjeri kad su kupci zbog neispravnih deklaracija na proizvodima netočno informirani o karakteristikama samih proizvoda, a sankcije za takvo postupanje primarno i neposredno snosi trgovac. U svom očitovanju stranka ističe kako se analogan primjer po pitanju navedene obveze u djelatnosti trgovine može naći u vidu instituta jamstava za ispravnost prodane stvari, karakterističnog za uređaje tehničke naravi jer institut jamstva, etabliran prvenstveno odredbom sadržanom u člancima 423. do 429. Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“, br. 35/05., 41/08., 125/11., 78/15., 29/18.; dalje u tekstu: ZOO) sadrži u sebi prava kupca za slučaj neispravnog funkcioniranja predmeta kupoprodaje.

U odnosu na za AZTN nejasnu ugovornu odredbu koja se odnosi na važenje ugovora, stranka je istaknula kako je vremensko trajanje precizno određeno, jer dio Ugovora uz konkretan datum koji glasi: „vrijedi od“ jasno upućuje na trenutak od kojeg ugovorni odnosi počinju vremenski važiti, dok dio Ugovora koji glasi „vrijedi do“, jasno upućuje na vremenski trenutak do kojeg ti ugovorni odnosi trebaju važiti.

Stranka je dostavila AZTN-u 24. listopada 2018. dopunu svoga očitovanja u odnosu na poslovni odnos s dobavljačem L. [...]. U prilogu toga dopunskog očitovanja dostavila je Aneks III trenutno važećem listu s uvjetima br. 149371 - Privatna robna marka (dalje u tekstu: Aneks III), koji je 18. listopada 2018. sklopila s tim dobavljačem. U odnosu na dobavljača S. - P. [...] dopunu svoga očitovanja stranka je AZTN-u dostavila 25. listopada 2018., a u njegovom prilogu dostavila je Aneks III trenutno važećem listu s uvjetima br. 146251 - Privatna robna marka (dalje u tekstu: Aneks III,) koji je 18. listopada 2018. sklopila s navedenim dobavljačem. U odnosu na dobavljača Z. H. [...], stranka je 26. listopada 2018. dostavila AZTN-u dopunu svoga očitovanja, u prilogu kojeg je dostavila Aneks II trenutno važećem listu s uvjetima br. 153236 - Privatna robna marka (dalje: Aneks II), koji je 18. listopada 2018. sklopila s tim dobavljačem.

U svim navedenim Aneksima stranka je s dobavljačima izmijenila ugovornu odredbu pod nazivom „[...] [...] [...]“ , kojom je uređeno mjesto isporuke tako da ona sada glasi: [...] JAS=Jastrebarsko, Čabdin 56, PER= Perušić, Industrijska cesta 7. Ugovorne strane suglasno određuju da će u narudžbi kupca biti navedeno

u koje od gore navedenih centralnih skladišta je potrebno isporučiti proizvode“. Prije navedene izmjene ta odredba o mjestu isporuke je glasila: „Centralna skladišta: sva, Specifikacija centralnih skladišta: JAS=Jastrebarsko, PER= Perušić“.

Aneksima II i III ugovorna odredba pod nazivom „[...] [...] [...] [...]“ brisana je i u cijelosti je prestala važiti.

Ugovorna odredba pod nazivom “Važenje ugovora“, u odnosu na dobavljača Z. H. [...], Aneksom II uređena je tako da glasi: „Ugovorne strane suglasno utvrđuju da je Ugovor stupio na snagu dana 1. travnja 2018. kao što je to navedeno na prvoj stranici Ugovora (List s uvjetima) i da Ugovor vrijedi do onog dana kada istječe najkasnija garancija najviše cijene za određeni proizvod naveden u Ugovoru“.

U odnosu na dobavljača L. [...] prema Aneksu III Ugovor je stupio na snagu 1. ožujka 2018., a za dobavljača S. - P. [...] datum početka Ugovora je 1. siječnja 2018.. Svaki od tih Ugovora vrijedi do onog dana kada istječe najkasnija garancija najviše cijene za određeni proizvod naveden u Ugovoru. U svojim dopunskim očitovanjima stranka je navela kako je opisane ugovorne odredbe izmijenila s ciljem otklanjanja bilo kakvog daljnjeg nesporazuma, a u odnosu na preostale, za AZTN sporne ugovorne odredbe, ostala je na stajalištu kako nisu suprotne odredbama ZNTP-a.

Stranka nije AZTN-u dostavila prijedlog za preuzimanje obveza u smislu odredbe članka 18. stavka 1. ZNTP-a.

4. Usmene rasprave

AZTN je održao tri usmene rasprave u odnosu na predmetna tri ugovora u skladu s odredbama članka 54. ZUP-a radi utvrđivanja činjenica i okolnosti bitnih za razjašnjenje pravog stanja stvari. Naime, nakon održanih usmenih rasprava AZTN je zaključkom od 15. travnja 2019., sve tri upravne stvari spojio u jedan postupak. Stranci je u skladu s odredbom članka 52. stavka 2. ZUP-a omogućeno sudjelovanje u izvođenju dokaza odnosno postavljanje pitanja svjedocima kao i upoznavanje s rezultatom izvođenja dokaza i izjašnjavanje o tim rezultatima.

4.1. Usmena rasprava u odnosu na poslovni odnos s dobavljačem Z. H. [...]

Na usmenoj raspravi održanoj 18. prosinca 2018., su prisustvovali T. G., kao voditelj sektora [...] [...] [...] u Lidlu te opunomoćenici stranke I. S. i G. O., odvjetnici iz Zagreba.

Na toj raspravi razmatrao se poslovni odnos Lidla s dobavljačem Z. H. [...], a u svojstvu svjedoka saslušan je Z. H., direktor dobavljača.

Svjedok Z. H. saslušan je na okolnost sadržaja poslovnog odnosa sa strankom i uobičajene poslovne prakse između njih.

Svjedok je objasnio da se ugovori u Z. H. [...] sklapaju tako da kolege, koje su zadužene za pojedine trgovce, ispregovaraju s njima uvjete ugovora, te uvjete njemu prenesu, nakon čega on taj ugovor pročita i potpiše. Z. H. [...] Lidlu prodaje [...] [...], [...] [...] i [...], a dio sirovine za te proizvode kupuje u Republici Hrvatskoj, dok ostali dio uvozi. Nakon što mu je predložena prva stranica Ugovora, od svjedoka je zatraženo da se izjasni otkad Ugovor vrijedi, na što je odgovorio kako je datum početka važenja ugovora 3. travnja 2018., nakon čega je stranka svjedoku ponovno pokazala prvu stranicu Ugovora i ukazala mu na to da na njoj postoje dva datuma, a da ispred jednog od tih datuma piše „vrijedi od“,

potom ga je pitala je li mu sad jasnije otkad Ugovor važi, na što je svjedok odgovorio kako mu je jasno da važi od 1. travnja 2018.

U odnosu na mjesto isporuke proizvoda, svjedok je naveo kako na svakoj narudžbenici stoji adresa centralnog skladišta uz specifikaciju robe koja je naručena i dogovoreno vrijeme isporuke pa je stoga jasno gdje se roba treba isporučiti. Na upit stranke je li u praksi bilo problema s pronalaskom mjesta isporuke i jesu li od Lidla ikada dobili uputu da robu isporučuju na neko drugo skladište, odgovorio je kako takvih problema nije bilo jer je adresa mjesta isporuke navedena u narudžbenici, a roba se uvijek isporučuje na jedno od dva centralna skladišta. Vezano za ugovornu odredbu „[...] [...] [...] [...]“, od svjedoka je zatraženo da pojasni o kakvoj naknadi i zbrinjavanju je riječ, s obzirom na to da u Ugovoru stoji kako ugovorene cijene obuhvaćaju [...] [...] [...] [...] [...] [...]. Svjedok je izjavio kako je Z. H. [...] ukalkulirao trošak zbrinjavanja ambalaže u svoju cijenu i za taj trošak je podigao cijenu proizvoda. Na upit o kakvom je uopće trošku riječ, s obzirom na to da kupci nisu u obvezi vraćati ambalažu u kojoj su pakirani kupljeni proizvodi, odgovorio je kako tog troška za sada još nema, ali je ta odredba tako ugovorena u slučaju da se nešto promijeni u zakonskoj regulativi ili da se počne plaćati neka naknada. Naknada za zbrinjavanje pakiranja nikada nije bila plaćena i nikad im nije bilo fakturirana.

U svom iskazu svjedok je objasnio da se Ugovorna odredba pod nazivom „[...] [...] [...]“ odnosi na dizajn proizvoda, koji obuhvaća navođenje svih zakonom propisanih podataka na samu ambalažu, a uključuje i vizualni identitet ambalaže (obično sliku proizvoda, naziv robne marke, naziv proizvoda). Lidl je poznatiji na tržištu od Z. H. [...] pa zato smatra da će za tu uslugu dobiti povoljnije cijene što je i razlog da trgovac odabire marketinšku agenciju koja će dizajnirati vlastitu robnu marku, a ne sam dobavljač. Na upit opunomoćenika stranke jesu li imali mogućnost i pravo tražiti drugu marketinšku agenciju u slučaju da im se cijena agencije koju je odabrao Lidl činila neprimjereno visokom i neprihvatljivom, svjedok je rekao kako bi u tom slučaju tražili povećanje prodajne cijene ili neku drugu opciju koja bi im bila prihvatljiva.

Sadržaj Ugovorne odredbe pod nazivom „Naknada za usluge osiguranja kvalitete“ svjedok je pojasnio time da su prema standardu IFS certificirani i dužni raditi kontrole deklaracija i proizvoda, a to što stoji u spornoj ugovornoj odredbi, samo je manji dio onog što su kao dobavljač ionako dužni provesti. Sve kontrole koje su u obvezi raditi da bi udovoljavali standardu IFS, provode sami, a za neke stvari dostavljaju dokumentaciju koju dobiju od Lidla, konkretno izvještaje o analizama proizvoda, pod nazivom analitička izvješća. Iznos od paušalnih [...] % vrijednosti ulaza robe služi za podmirenje troškova analiza akreditiranih laboratorija. Svjedok je pojasnio kako standard IFS i procedura koja je njime propisana postoji da bi dobavljači znali za kvalitetu proizvoda koje uvoze i stavljaju na tržište. Napomenuo je kako ima još puno analiza koje rade periodično ili su propisane s obzirom na vrstu proizvoda i dužni su ih napraviti, neovisno o tome što od njih po tom osnovu zahtijeva i Lidl, a troškove osiguranja kvalitete uvijek ukalkuliraju u prodajnu cijenu proizvoda jer im inače ne bi bilo isplativo surađivati s trgovcem.

Svjedok je potom obrazložio svrhu ugovaranja odredbe pod nazivom „Kvartalno stručno mišljenje akreditiranog instituta“, prema kojoj dobavljač svakih nekoliko mjeseci dostavlja dokaze Lidlu da i sam provodi analize, a što je ionako dužan provoditi po Zakonu o hrani, HASAP-u i IFS-u. Za njih to nisu dodatni troškovi, jer bi te troškove ionako morali snositi za potrebe IFS certifikata. Ovakve analize rade i za druge trgovce, stoga samo dio troškova tih analiza otpada na proizvode koje prodaju Lidlu. Naglasio je kako je ova ugovorna odredba za njih prihvatljiva, jer nikada nije dovoljno kontrole kvalitete proizvoda. Zadovoljni su poslovnom suradnjom s Lidlom, jer su preko njega ušli i na druga tržišta unutar Europske unije, a i šire.

Prema iskazu svjedoka H., akcijske prodaje za krajnje potrošače Lidl provodi sam, akcije nikada ne idu na trošak dobavljača, od njih se tada samo traži povećana količina proizvoda, jer je očekivano da će se više proizvoda prodati u razdoblju akcijskih prodaja. Na upit zbog čega se cijena njihovih proizvoda nije mijenjala od [...] ., neovisno o tome što su se možda mijenjali i rasli varijabilni troškovi poput troškova prijevoza, analize i ostalih troškova, svjedok je odgovorio kako Z. H. [...] ima mogućnost ispregovarati višu cijenu, ta cijena je bila možda ista, ali se o njoj pregovara ovisno o vrsti proizvoda.

U svojstvu stranke na usmenoj je raspravi iskaz dao T. G., voditelj sektora [...] [...] [...] u Lidlu koji je u cijelosti ostao kod svih navoda koje je stranka iznijela u postupku te kod izjava i objašnjenja iz pisanih podnesaka koje je dostavljala AZTN-u. Prema njegovom mišljenju, iz izjave svjedoka H. jasno je kako je kod ugovornih odredbi „[...] [...] [...]“ i „Naknade za usluge osiguranja kvalitete“, riječ o stvarnim i mjerljivim uslugama koje Lidl pruža dobavljačima, a ne o naplati naknade za marketinške usluge, niti o naplati naknade za određene usluge koje nisu pružene. Isto tako smatra kako je za ulazne i kvartalne analize kvalitete proizvoda iz iskaza svjedoka vidljivo da nije riječ o dodatnim obavezama koje je Lidl nametnuo dobavljaču, već o mjerama osiguranja kvalitete koje bi dobavljač redovno poduzimao i da nema suradnje s Lidlom, a taj trošak snosi Lidl kroz plaćanje prodajne cijene proizvoda dobavljaču. Napomenuo je kako dobavljaču nikad nije naplaćena naknada za zbrinjavanje prodajne ambalaže proizvoda, a ta odredba bila je dio Ugovora isključivo u svrhu osiguranja Lidla da ne bi plaćao eventualne naknade dobavljača za zbrinjavanje ambalaže koje nikada nisu fakturirane.

Za ugovornu odredbu pod nazivom „[...] [...] [...]“ iskazao je kako je riječ o stvarnoj i mjerljivoj usluzi koju trgovac pruža dobavljaču, jer dobavljač ne obavlja samostalno sve faze procesa proizvodnje privatne robne marke. Fazu dizajniranja ambalaže i apliciranja grafičkog rješenja na ambalažu obavlja trgovac u suradnji s vanjskim partnerom i za tu uslugu dobavljaču naplaćuje naknadu u visini koju trgovac plaća vanjskom partneru. Jedan od razloga zbog kojeg je to ugovoreno je i povoljnija cijena koju Lidl ima kod različitih marketinških agencija. Lidl i dobavljač Z. H. [...] nisu imali potrebe dizajnirati ambalažu proizvoda, pa ova odredba nije niti primjenjivana u tom razdoblju.

U odnosu na odredbu Ugovora koja se odnosi na provedbu kvartalnih stručnih mišljenja akreditiranog instituta stranka je pojasnila kako Lidl želi provjeriti kvalitetu i zdravstvenu ispravnost proizvoda, jer su imali negativna iskustava u poslovnoj suradnji s različitim dobavljačima u prošlosti. Te analize dobavljač provodi u okviru ispunjavanja zahtjeva IFS standarda i dostavlja ih Lidlu koji to u konačnici plaća kroz prodajne cijene dobavljaču.

Kvartalne i ulazne analize dobavljač sam organizira i snosi trošak laboratorija, a u slučaju odredbe „Naknade za usluge osiguranja kvalitete“, kvalitetu ispituje Lidl u suradnji s ovlaštenim laboratorijima koje Lidl angažira i plaća. Smatra da nije riječ o naplati dvostruke naknade, jer kod kvartalnih i ulaznih analiza navedeni trošak snosi Lidl, a ne dobavljač, tako što Lidl taj trošak plaća kroz cijenu proizvoda, dok kod odredbe naknade za ispitivanje kvalitete Lidl dobavljaču naplaćuje naknadu za stvarnu uslugu ispitivanja kvalitete.

U odnosu na račun broj 7048/01/01 i ispravak tog računa, koja oba dokumenta su izdana 4. travnja 2018. u K., a u Lidlu su zaprimljena tek 24. travnja 2018., stranci je postavljeno pitanje o tome iz kojeg razloga je potrebno 20 dana da Lidl zaprimi račun, na što je stranka odgovorila kako je vjerojatno Z. H. [...] čekao da prikupi više računa kako bi ih zbirno predao Lidlu, jer je česta praksa da dobavljači neposredno predaju račune u prijemnom uredu Lidla.

Potom je od stranke zatraženo da pojasni nabavnu cijenu pojedinih proizvoda iz tablice pod nazivom „akcijska prodaja krajnjim potrošačima nakon 1. travnja 2018.“, kao i o razlogu zbog

Na upit što je ugovoreno odredbom pod nazivom „[...] [...] [...]“, svjedokinja je odgovorila da s Lidlom dogovore proizvod koji ulazi u robnu marku, potom dogovaraju dizajn koji prilagođavaju dimenzijama proizvoda, način pakiranja i pozicioniranja na polici, taj dizajn zatim šalju u tiskaru gdje provjeravaju izgleda li onako kako su zamislili, a ako je sve u redu kreću s tiskom ambalaže. Grafičko rješenje proizvoda dobiju iz Lidla, a ono je izrađeno od strane ovlaštene marketinške agencije koju je Lidl odabrao. Ono obuhvaća dizajn proizvoda, pozicioniranje deklaracije, ambalažnih oznaka, bar koda i roka trajanja. L. [...] sam ne angažira marketinšku agenciju, jer im je ovako puno jednostavnije i povoljnije, to su gotova grafička rješenja koja se zbog česte izmjene ambalaže samo neznatno prilagođavaju. Smatra da time izbjegava odgovornost u slučaju da prilikom grafičkog apliciranja na ambalažu proizvoda dođe do neke pogreške u smislu pogrešnog deklariranja proizvoda, jer tada to nije njihov problem, već je za to odgovoran sam Lidl i agencija koju je Lidl odabrao. Njima je važno da skrate proces stavljanja proizvoda na police, koji bi trajao duže da to stranka radi sama.

Za ugovornu odredbu prema kojoj Lidlu plaća paušalno [...] % vrijednosti ulaza robe za provedene mjere osiguranja kvalitete svjedokinja je rekla kako im ta odredba odgovara, jer je to nizak iznos za koji bi sam mogao provesti samo jednu analizu, a ovako u toku cijele godine dobije kontrolu svojih proizvoda. Tijekom cijele suradnje s Lidlom, nikada nije utvrđen neki značajniji nedostatak kvalitete proizvoda koji bi rezultirao povlačenjem s tržišta, obično se radilo o graničnim odstupanjima. Napomenula je da s Lidlom ostvaruju promet od oko [...] kuna pa iznos od [...] % tog prometa, što je oko [...] kuna za njih predstavlja neznatni iznos za koji dobivaju analizu i praćenje kvalitete proizvoda tokom cijelog roka trajanja i s tim jako unapređuju kvalitetu proizvoda.

Prema iskazu svjedokinje razlog ugovaranja odredbe pod nazivom „stručno mišljenje akreditiranog instituta prije ulistavanja proizvoda (ulazna analiza) i kvartalno stručno mišljenje akreditiranog instituta,“ je taj što L. [...] za sve proizvode koje uvozi ima zakonsku obvezu napraviti analizu svakih 6 mjeseci u ovlaštenom laboratoriju. Trošak tih analiza uračunali su u nabavnu cijenu proizvoda, a važno im je da se analiza proizvoda radi svaka 3 mjeseca (što je i ugovoreno s Lidlom), jer je obično rok trajanja njihovih proizvoda 6 do 9 mjeseci pa na taj način imaju kontrolu proizvoda i znaju što uvoze i prodaju. Troškovi ulaznih i kvartalnih analiza uključeni su u prodajnu cijenu proizvoda koje prodaju Lidlu kao i svi ostali zavisni troškovi, kao što su troškovi transporta, špedicije, analiza, skladištenja i manipuliranja robom.

L. [...] s Lidlom nije sudjelovao u akcijskoj prodaji na teret vlastite marže, jer je prema iskazu svjedokinje, Lidl jedini lanac koji ne naplaćuje nikakve dodatne naknade, ni za katalog, ni davanje akcijskog rabata. Drugim lancima obično plaćaju dodatnu poziciju na polici, katalog ili imaju novu neto nabavnu cijenu u određenom periodu.

L. [...]. Lidlu prodaje [...] proizvoda. Cijene su nepromijenjene zadnjih 2 do 3 godine jer ni proizvođači nisu mijenjali cijene, a ni konkurencija nije dizala cijene. Za redovni asortiman proizvoda imaju redovni cjenik koji šalju trgovcima, a za robne marke dogovaraju posebne cijene na način da šalju ponude, nakon čega pregovaraju i ako im je prihvatljivo prodaju proizvode po dogovorenoj cijeni. Posebno je istaknula kako ne smatra da im Lidl u poslovnoj suradnji nameće nepoštene prakse, niti da ih dovodi u neravnotežan položaj, dapače jako su zadovoljni s prometom koji ostvaruju s Lidlom koji im je omogućio i ulaz na novo tržište.

Na usmenoj raspravi u svojstvu stranke iskaz je dao T. G., koji je u cijelosti ostao kod svih izjava i objašnjenja iz pisanih podnesaka te navoda koje je stranka istaknula tijekom postupka. Smatra kako je iz iskaza svjedokinje jasno vidljivo da je kod ugovornih odredbi „[...] [...] [...]“ i „naknada za usluge osiguranje kvalitete“ riječ o stvarnim i mjerljivim

uslugama koje Lidl pruža dobavljačima, a ne o naplati naknade za marketinške usluge niti o naplati naknade za određene usluge koje nisu pružene. Smatra da je iz iskaza svjedokinje u dijelu koji se odnosi na ulazne i kvartalne analize kvalitete proizvoda vidljivo kako nije riječ o dodatnim obavezama koje je Lidl nametnuo L. [...], već o mjerama osiguranja kvalitete koje bi dobavljač ionako redovno poduzimao pa to nije dodatni trošak koji plaća dobavljač, nego trošak kojeg snosi Lidl plaćanjem prodajne cijene proizvoda.

U dijelu iskaza koji se odnosio na ugovorne odredbe „[...] [...] [...] [...]“ i „[...] [...] [...]“, stranka je u cijelosti ostala kod svog iskaza s rasprave održane 18. prosinca 2018. (na kojoj se raspravljalo o poslovnom odnosu s dobavljačem Z. H. [...]), s tim da je napomenula kako je od 1. travnja 2018. Lidl L. [...] ispostavio jedan račun za dizajn ambalaže. U odnosu na potrebu da dobavljač pribavlja ulazne i kvartalne analize pored plaćanja paušala od [...] % vrijednosti ulaza robe za provedene mjere osiguranja kvalitete stranka je također odgovorila kao i na raspravi od 18. prosinca 2018. Na upit o tome je li dobavljač povećao cijenu proizvoda zbog troškova analiza, odgovorila je kako je na to pitanje svjedokinja I. L. odgovorila u svom iskazu, pojašnjavajući zbog čega se prodajne cijene prema Lidlu nisu mijenjale zadnje dvije godine. Akcijske prodaje u poslovnoj suradnji s dobavljačem nema, jer Lidl akcijske prodaje provodi samostalno na teret svoje prodajne marže, bez sudjelovanja dobavljača.

4.3. Usmena rasprava u odnosu na poslovni odnos s dobavljačem S.-P. [...]

Usmena rasprava održana je 20. prosinca 2018. i njoj su prisustvovali u svojstvu stranke T. G., te opunomoćenik stranke I. S..

Na usmenoj raspravi AZTN je utvrđivao sve relevantne činjenice i okolnosti poslovnog odnosa trgovca Lidl i dobavljača S. - P. [...], a u svojstvu svjedoka saslušan je direktor D. O.. Svjedok je saslušan na okolnost sadržaja poslovnog odnosa sa strankom i uobičajene poslovne prakse između njih. Svjedok je izjavio kako S. - P. [...] pod privatnom robnom markom Lidlu prodaje [...] [...] proizvoda koje sama proizvodi, a to su [...] [...] [...] [...] i [...] [...]. Nakon što mu je predložena prva stranica Ugovora s Lidlom na kojoj su dva datuma, od kojih je jedan datum 1. ožujka 2018., a drugi „vrijedi od 1. siječnja 2018.“ na postavljeno pitanje o tome koji je onda datum otkad Ugovor vrijedi, svjedok je odgovorio kako vrijedi od 1. siječnja 2018., a za drugi datum je rekao kako pretpostavlja da su tada iz Lidla došli radi sklapanja ugovora. Objasnio je kako mjesto isporuke dogovaraju na način da od skladišta dobiju narudžbu 7 dana unaprijed, a u toj narudžbi svako od dva skladišta navede točnu adresu i količinu proizvoda koju je potrebno isporučiti.

Za ugovornu odredbu „[...] [...] [...] [...]“, svjedok je rekao kako je provjerio u računovodstvu i utvrdio da je riječ o naknadi koju svaka tri mjeseca S. - P. [...] plaća Fondu za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost, a to nema nikakve veze s Lidlom, odredba je stajala u Ugovoru, a oni od nje nemaju nikakve štete, oni Lidlu, a ni Lidl njima ništa ne plaća po toj osnovi.

Za „[...] [...] [...]“ svjedok je naveo kako nikada nije primijenjena, jer Lidlu prodaju [...] [...] koji dopremaju u kutijama i nije pakiran u ambalažu. Lidl ga odmrzne, zagrije i prodaje krajnjem potrošaču. Takva odredba unesena je u Ugovor jer su namjeravali proširiti asortiman proizvoda i prodavati neke proizvode za koje je potrebna ambalaža, primjerice [...] [...], a da su to uspjeli, bio bi im potreban i dizajn vlastite robne marke, u kojem slučaju bi primijenili ovu ugovornu odredbu. U trenutku kad su potpisivali Ugovor s tom odredbom, nisu provjeravali bi li im bilo povoljnije da sami angažiraju ovlaštenu marketinšku agenciju u svrhu dizajna.

U odnosu na odredbu pod nazivom „naknada za usluge osiguranja kvalitete“ prema kojoj je dogovoreno plaćanje paušalno [...] % vrijednosti ulaza robe za provedene mjere osiguranja kvalitete, svjedok je pojasnio kako im je to potrebno jer imaju IFS standard i moraju ga zadržati. Lidlu plaćaju naknadu u paušalu po kojoj Lidl provodi analize i dostavlja ih njima, a rezultate tih analiza oni koriste kako bi znali što proizvode, a i u slučaju kontrole HASAP-a, IFS-a i sanitarne inspekcije. Kontrole IFS-a i HASAP-a provode se jednom godišnje, sami kvartalno rade interne analize, dok za sanitarnu inspekciju nema pravila, ponekad im dođe 5 puta mjesečno, a ponekad niti jednom u 10 mjeseci. Svjedok smatra kako nema puno analiza u odnosu na vrijednost robe, a njima je to zanemariv financijski trošak, možda imaju i previše kontrola jer vole biti sigurni. Na poseban upit opunomoćenika Lidla trebaju li ponovno raditi svoju kontrolu proizvoda, nakon što ju napravi Lidl, svjedok je odgovorio kako ne trebaju, ako im datum izvješća odgovara.

Svjedoku je predložen i sadržaj ugovorne odredbe pod nazivom „stručno mišljenje akreditiranog instituta prije ulistavanja proizvoda (ulazna analiza) i kvartalno stručno mišljenje akreditiranog instituta“ nakon čega je od njega zatraženo da pojasni ove ugovorne odredbe. Kontrole rade u tri ovlaštena laboratorija svaka tri mjeseca i to za sve proizvode koje prodaju trgovcima i krajnjim potrošačima, jer ih to traži sanitarna inspekcija, HASAP i IFS. Pored svih tih kontrola, imaju i neke dodatne kontrole koje nisu ugovorene s Lidlom, a koje im garantiraju kvalitetu i zdravstvenu ispravnost konačnog proizvoda. Trošak svih analiza svih njihovih proizvoda manji je od prihoda jednog njihovog dnevnog prometa. Troškovi ulaznih i kvartalnih analiza ukalkulirani su u prodajnu cijenu proizvoda prema Lidlu, a prodajnu cijenu čine troškovi svih sirovina, rada, amortizacije, analiza, transportni trošak i trošak dostavne ambalaže. Trošak od [...] % za S. - P. [...] puno je jeftiniji od troška analize koji sami snose za analiziranje proizvoda u njihovim maloprodajama. Nakon 1. travnja 2018. s Lidlom nisu sudjelovali u akcijskoj prodaji krajnjim potrošačima na teret vlastite marže. U vrijeme akcije Lidl od njih traži samo veće količine proizvoda, a cijena koju im plaća za njihove proizvode uvijek je ista, što je praksa zadnje [...] godine, koliko posluju s Lidlom. Na poseban upit stranke, svjedok je izjavio kako ne smatra da im u poslovnoj suradnji Lidl nameće nepoštene prakse i da je suradnja s Lidlom odlična, a otvorio im je i nova tržišta u Mađarskoj, Poljskoj i Bugarskoj.

Na usmenoj raspravi u svojstvu stranke iskaz je dao T. G., koji je u cijelosti ostao kod svih navoda koje je stranka iznijela u postupku i kod izjava i objašnjenja iz pisanih podnesaka koje je dostavljala AZTN-u. U odnosu na sporne ugovorne odredbe pod nazivom „[...] [...] [...]“, „naknada za usluge osiguranja kvalitete“, „stručno mišljenje akreditiranog instituta prije ulistavanja proizvoda (ulazna analiza) i kvartalno stručno mišljenje akreditiranog instituta“ stranka je iskazivala isto kao na raspravi s dobavljačem Z. H. [...] od 18. prosinca 2018. te kao i na raspravi s dobavljačem L. [...] koja je održana 19. prosinca 2018. Stranka je naglasila kako dobavljaču S.-P. [...] nikad nije naplaćena [...] [...] [...] [...] [...] [...], a ta odredba bila je dio sadržaja ugovora isključivo u svrhu osiguranja Lidla, kako ne bi plaćao eventualne naknade dobavljača za zbrinjavanje ambalaže koje nikada nisu fakturirane. Ni odredba pod nazivom „[...] [...] [...]“ nikad nije u poslovanju s njima primijenjena jer proizvodi koje im isporučuju nemaju dizajn ambalaže. Ta odredba u ugovoru je predviđena za slučaj da u budućnosti bude dogovorena proizvodnja proizvoda koji bi imao dizajn ambalaže. Na poseban upit stranci je li dobavljač povećao cijenu proizvoda zbog troškova analiza, stranka je odgovorila kako o tome nema saznanja i pritom je uputila na iskaz svjedoka u kojem je svjedok O. naveo da su troškovi analiza ukalkulirani u prodajnu cijenu prema Lidlu.

5. Odluka Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja o utvrđenom činjeničnom stanju i Obavijest AZTN-a o utvrđenom činjeničnom stanju od 21. svibnja 2019.

Vijeće za zaštitu tržišnog natjecanja (dalje u tekstu: Vijeće), na temelju činjenica i okolnosti koje su do tada utvrđene tijekom ispitnog postupka, na svojoj sjednici 16/2019., održanoj 21. svibnja 2019., u skladu sa svojim ovlastima iz odredbe članka 13. stavka 2. ZNTP-a, na temelju odredbe članka 19. stavka 1. ZNTP-a, utvrdilo je da je Lidl iskorištavajući značajnu pregovaračku snagu nametnuo nepoštene trgovačke prakse svojim dobavljačima L. [...], Z. H. [...] i S. - P. [...], sklapajući s njima ugovore o kupoprodaji prehrambenih proizvoda koji sadrže ugovorne odredbe koje predstavljaju nepoštene trgovačke prakse u smislu ZNTP-a te je u skladu s odlukom Vijeća, AZTN izradio i stranci dostavio Obavijest o utvrđenom činjeničnom stanju u smislu članka 19. stavka 1. i 4. ZNTP-a. U Obavijesti o utvrđenom činjeničnom stanju od 21. svibnja 2019. (dalje u tekstu: Obavijest od 21. svibnja 2019.) AZTN je na jasan i razumljiv način stranci izložio sve činjenice i okolnosti koje su do tada utvrđene u ispitnom postupku na temelju prikupljenih i analiziranih podataka i dokumentacije te detaljno iznio razloge koji su doveli do utvrđenja da je Lidl iskorištavajući značajnu pregovaračku snagu nametnuo svojim dobavljačima nepoštene trgovačke prakse, a riječ je o povredama koje se odnose na nejasno ugovorenu odredbu o trajanju/važenju ugovora, te sporne ugovorne odredbe pod nazivima „[...] [...] [...] [...]“, „[...] [...] [...]“ te „Naknada za usluge osiguranja kvalitete“. Isto tako, temeljem članka 19. stavka 4. ZNTP-a, AZTN je uz Obavijest od 21. svibnja 2019. stranci uputio i poziv za dostavu pisane obrane, kao i poziv za sudjelovanje na glavnoj raspravi u skladu s člankom 19. stavkom 3. ZNTP-a.

Kao što je prethodno navedeno u uvodnom dijelu obrazloženja rješenja AZTN-a, temeljem presude nadležnog prvostupanjskog upravnog suda, predmet je vraćen AZTN-u kao javnopravnom tijelu na ponovno rješavanje, te je AZTN u nastavljenom upravnom postupku upravnu stvar riješio donošenjem novog rješenja u kojem je utvrdio da je Lidl svojim dobavljačima nametnuo nepoštenu trgovačku praksu iz članka 4. stavaka 2. točke 1. i 6. ZNTP-a u vezi odredbe članka 12. točke 11. i 16. ZNTP-a, a koja povreda ZNTP-a se odnosi na spornu ugovornu odredbu naziva „Naknada za usluge osiguranja kvalitete“.

S tim u vezi, AZTN u ovom dijelu obrazloženja rješenja u cijelosti navodi argumentaciju iz stranci dostavljene Obavijesti od 21. svibnja 2019. koja se odnosi na spornu ugovornu odredbu naziva „Naknada za usluge osiguranja kvalitete“, dok se pisana obrana stranke, kao i njezina obrana koju je stranka detaljno iznijela u tijeku provođenja glavne rasprave koje je održana 4. srpnja 2019. detaljno izlažu pod točkom 6. obrazloženja presude (Postupak utvrđivanja uvjeta za izricanje upravno – kaznene mjere), tj. pod točkom 6.1. – pisana obrana Lidla od 19. lipnja 2019. i pod točkom 6.2. – rezultati provedene glavne rasprave održane 4. srpnja 2019.

Dakle, u Obavijesti od 21. svibnja 2019., AZTN je vezano za povredu članka 4. stavka 2. točke 1. i 6. ZNTP-a u vezi odredbe članka 12. točke 11. i 16. ZNTP-a, utvrdio slijedeće činjenične okolnosti.

Polazeći od toga da svi ugovori koji su predmetom ovog postupka imaju poseban prilog pod nazivom „Osiguranje kvalitete“, u kojem je detaljno regulirana obveza dobavljača vezana uz osiguranje kvalitete, a što uključuje „Stručno mišljenje akreditiranog Instituta prije ulistavanja proizvoda (Ulazna analiza)“, „Kvartalno stručno mišljenje akreditiranog instituta“ mogućnost provođenja nenajavljenih kontrola (audita) u svim proizvodnim pogonima dobavljača, otvoreno je pitanje opravdanosti nametanja obveze plaćanja paušalnog iznosa od 0,10% od ukupno ostvarenog prometa s osnova osiguranja kvalitete namirnica, reguliranog u dijelu ugovora pod nazivom „Nadoknada troškova službenih analiza: koje kasnije aneksom mijenja naziv u

Naknada za usluge osiguranja kvalitete. AZTN je na usmenim raspravama zatražio od stranke da pojasni zbog čega je uz provedbe ulaznih i kvartalnih stručnih mišljenja akreditiranih instituta ugovoreno i plaćanje paušala od 0,10% vrijednosti ulaza robe za provedene mjere osiguranja kvalitete, radi li se tu o dvostrukoj naplati za istu stvar, na što je stranka odgovorila kako kod ulaznih i kvartalnih analiza dobavljači sami organiziraju i snose trošak laboratorija, a u slučaju odredbe naknade za ispitivanje kvalitete, kvalitetu ispituje Lidl u suradnji s ovlaštenim laboratorijima koje Lidl angažira i plaća. Lidl u bitnome smatra da dobavljaču naplaćuje naknadu za stvarnu uslugu ispitivanja kvalitete. Kad Lidl donosi odluku koje će proizvode od njih kupiti, dobavljači moraju imati jedan od međunarodnih standarda kvalitete kojima dokazuje kvalitetu svojih proizvoda, poput „GFFI certifikata ili IFS Food“. U pisanim očitovanjima dostavljenim AZTN-u nakon pokretanja upravnih postupaka stranka je posebice naglasila kako se često zna dogoditi da troškovi ispitivanja proizvoda koje Lidl snosi budu znatno veći od naknade koje za tu uslugu obračunava dobavljačima, što je vidljivo i iz računa dostavljenih u prilogu pisanog očitovanja, konkretno iz računa broj: 4218-0001-03 koji je Lidl ispostavio Z. H. [...], računa broj: 3965-0001-03 ispostavljenom S.-P. [...] te računa broj: 3964-0001-03 koji je ispostavljen L. [...]. U svojim dodatnim pisanim očitovanjima stranka je ponovila kako Lidl dobavljačima pruža po njenom mišljenju usluge osiguranja kvalitete na način da organizira i snosi troškove ispitivanja i pregleda robe od strane ovlaštenog laboratorija, a sve vezano za kemijske, fizičke i mikrobiološke parametre kao i senzorske kontrole kvalitete, što je vidljivo iz sadržaja izvještaja o ispitivanju kvalitete koji su dostavljeni. Stranka napominje kako dobavljačima ispostavlja račun za tu, po njenom mišljenju, stvarnu i mjerljivu uslugu.

AZTN je razmotrio pisana očitovanja stranke te iskaze stranke i svjedoka s usmene rasprave kao i sadržaj i smisao sporne ugovorne odredbe te je u bitnome u Obavijesti od 21. svibnja 2019. zaključio kako je u odnosu na ovu odredbu sporno je li riječ u konkretnom slučaju o usluzi koju trgovac pruža dobavljaču (kroz stvarni i mjerljivi učinak trgovca vezan uz tu uslugu) iz članka 12. točke 16. ZNTP-a, koju je zakonodavac predvidio kao dozvoljenu iznimku. Da bi ugovaranje naknade u skladu s člankom 12. točkom 16. ZNTP-a bilo dozvoljeno, ona mora biti vezana uz stvaran i mjerljiv učinak trgovca u odnosu na uslugu koju pruža dobavljačima, a što ovdje nije bio slučaj. L. [...], Z. H. [...] i S.-P. [...], kao dobavljači plaćaju paušalnu naknadu od 0,10% vrijednosti ulaza robe. Takav način formiranja poslovnog odnosa odudara od ciljeva ZNTP-a kojim se nastoji onemogućiti i zabraniti bilo kakav netransparentan i paušalan prijenos bilo kakvog troška u vidu naknade, od strane trgovca, zbog njegove pregovaračke snage, na dobavljača. Stoga, ovakav netransparentan način formiranja naknade nije u skladu s odredbom članka 12. točke 16. ZNTP-a, prema kojoj je dozvoljeno ugovaranje naknade čije ostvarenje ovisi o stvaranom i mjerljivom učinku trgovca koji je vezan uz konkretnu uslugu koju trgovac pruža dobavljaču.

Navedeno iz razloga jer AZNT smatra kako Lidl ne pruža nikakvu uslugu dobavljačima, nego samo transferira na dobavljače trošak svoje ugovorene obveze s laboratorijem za provedene analize. U duhu ZNTP-a, pružanje usluga trgovca dobavljačima, može se razmatrati primjerice, kroz marketinške usluge, izlaganje na polici, davanje statističkih podataka, u okviru kojih je jasno da je trgovac taj koji dobavljačima pruža usluge. Sporna ugovorna odredba na kojoj se temelji praksa Lidla, prema kojoj on transferira svoj ugovoreni trošak kontrole laboratorija na dobavljače, nikako nije pružanje usluge od strane trgovca dobavljaču, nego je riječ o transferu troška na dobavljače i naplati naknade za usluge koje nisu izvršene pa je ovakva ugovorna odredba i praksa koja se na njoj temelji suprotna odredbi članka 12. točke 11. i 16. ZNTP-a i predstavlja nepoštenu trgovačku praksu iz članka 4. stavka 2. točke 1. i 6. ZNTP-a. Plaćanjem ovakvog vida naknade prebacuje se rizik poslovanja u dijelu osiguranja kvalitete s trgovca na dobavljače, što također nije dozvoljeno u smislu članka 12. točke 13. ZNTP-a.

Ovdje se posebno treba ukazati na to da AZTN smatra kako je trgovac dovoljno zaštićen u pogledu osiguranja kvalitete proizvoda i to kroz detaljno uređene ugovorne odredbe iz priloga Ugovora koji nosi naziv Osiguranje kvalitete koja se obrazlaže pod točkom 6.3.2. i 7.1. obrazloženja ovoga rješenja.

6. Postupak utvrđivanja uvjeta za izricanje upravno-kaznene mjere

6.1. Pisana obrana Lidla od 19. lipnja 2019.

Stranka je u smislu članka 19. stavka 4. ZNTP-a, na poziv AZTN-a iz Obavijesti od 21. svibnja 2019., u otvorenom roku dostavila pisanu obranu koju je AZTN zaprimio 19. lipnja 2019. iz čijeg sadržaja u bitnom proizlazi sljedeće.

6.1.1. Vezano uz povredu ZNTP-a iz Obavijesti od 21. svibnja 2019. koja se odnosi na važenje ugovora, stranka smatra da su svjedoci koji su dali iskaz na usmenim raspravama u ispitnom postupku jasno i nedvosmisleno odgovorili na pitanje od kojeg datuma ugovor vrijedi. Stranka je mišljenja kako je AZTN izgubio iz vida činjenicu da u pregovorima koji prethode zaključenju ugovora sudjeluje niz osoba odgovarajućih stručnih kvalifikacija od strane obje ugovorne strane. To je nužno imati na umu jer s obzirom na složenost i opsežnost procesa koji prethodi sklapanju ugovora nije realno, ni životno logično očekivati od samih zakonskih zastupnika da znaju samostalno prepoznati sve tehničke detalje koji se tiču ugovora. Smatra kako zakonski zastupnici stranke to ne bi mogli samostalno, ali da upravo stoga postoje stručne osobe koje neposredno sudjeluju u postupku sastavljanja i tumačenja ugovora. Stranka zbog navedenog smatra da je potpuno razumljivo i životno da svjedok Z. H., u nekoliko sekundi koliko mu je dano vremena u ispitnom postupku kada je pred njega stavljena prva stranica ugovora s trgovcem, nije odmah primijetio datum važenja ugovora koji je pozicioniran na desnom dijelu stranice, već je to učinio nakon što je pažljivije pogledao ugovor. Stranka smatra kako je AZTN u postupku koji je prethodio donošenju Obavijesti od 21. svibnja 2019. bio dužan utvrditi tko je od subjekata čiji su saslušani svjedoci zakonski zastupnici ovlašten dati odgovarajuće tumačenje u pogledu pojedinih sadržaja i smisla pojedinih ugovornih odredbi. AZTN je, po mišljenju stranke, trebao utvrditi kako i na temelju čega se u slučaju eventualnog nesuglasja između ugovornih strana u pogledu tumačenja odredbe koja se tiče važenja ugovora ima utvrditi stvarni značaj takve odredbe, a imajući u vidu odredbu članka 319. ZOO-a, kojom je propisano da se odredbe ugovora primjenjuju onako kako glase, a da se pri tumačenju spornih odredbi ne treba držati doslovnog značenja pojedinih izričaja već treba istraživati zajedničku namjeru ugovaratelja i odredbu tako razumjeti kako to odgovara načelima obveznog prava utvrđenim ZOO-om. Stranka stoga smatra kako je za tumačenje sadržaja ugovora prvenstveno bitan njegov sadržaj, a ako sam sadržaj ne bi bio dovoljno jasan, onda treba utvrđivati pravu volju ugovornih strana, a ako iz volje ugovornih strana nedvosmisleno proizlazi koji je doseg pojedine ugovorne odredbe, onda se u tom slučaju ne može govoriti o nejasnoj odredbi. Stranka ističe kako na prvoj stranici svakog ugovora stoji formulacija vrijedi od, nakon navedene formulacije dvotočka, a poslije dvotočke u nastavku kalendarski datum. Iz toga je prema mišljenju stranke, jasno, ne samo ugovornim stranama i svjedocima, nego i svakom trećem tko imalo pažljivije pogleda ugovor, od kada ugovor važi. Pri tome drugi datum koji je pozicioniran na sredini prve stranice i nema nikakvu poveznicu u smislu prateće verbalne formulacije nema nikakav značaj. Stranka konačno zaključuje kako AZTN nije u dostatnoj mjeri utvrdio činjenično stanje te da treba na okolnost važenja ugovora ponovno saslušati zakonske zastupnike dobavljača, kao i druge stručne osobe dobavljača koje o tome imaju neposredna saznanja jer su neposredno sudjelovale u postupku nastanka ugovornog odnosa, a to su na strani L. [...]

Z. A., a na strani Z. H. [...] M. G., a za S. - P. [...] svu komunikaciju sa strankom obavlja direktor D. O. koji je već saslušan. Stranka je napomenula i kako okolnost do kada ugovori važe nije dvojbeno pitanje jer je to jasno određeno. Smatra da je to vidljivo iz izričite ugovorne odredbe kojom su ugovorne strane kao datum do kojeg važi ugovor odredile najkasnije datum garancije najviše cijene. Kako bi se utvrdilo do kada ugovor traje dovoljno je pogledati datume koji stoje ispod kategorije garancija najviše cijene i pronaći kalendarski najkasniji datum. Dodatno, formulacija promjena faktorne cijene nije bitna za utvrđivanje činjenice do kada važi ugovor jer su ugovorne strane jasno ugovorile da je to datum najkasnije garancije najviše cijene. Glavni razlog zbog kojeg je važenje ugovora vezano za najkasniji datum isteka garancije najviše cijene je želja da se taj element u postupku ugovorne administracije i prilikom izrade velike količine ugovora ne mora ručno unositi i da se tako uštedi vrijeme te maksimalno ubrza proces izrade ugovora.

- 6.1.2. U odnosu na spornu ugovornu odredbu pod nazivom „[...] [...] [...] [...]“, stranka je u bitnom ponovila kako je to naknada koju je sukladno odredbi članka 53. stavka 3. Zakona o održivom gospodarenju otpadom i odredbi članka 4. stavka 1. točke 11. Pravilnika o ambalaži i otpadnoj ambalaži u obvezi plaćati dobavljač. Obveza kao i dužnik te obveze regulirani su prisilnom pravnom normom, a trgovac za zbrinjavanje takve ambalaže ništa ne plaća. Trgovac po toj osnovi nema nikakav trošak jer naknade za zbrinjavanje takve ambalaže plaćaju dobavljači kao proizvođači ili uvoznici, kao svoju zakonsku obvezu. Naknada koja se ne iskazuje na računu nije bila ugovorena, niti je postojala usluga koju bi u tom smislu trebao pružiti trgovac. Na strani trgovca ne postoji trošak zbrinjavanja ambalaže koji bi mu dobavljač naknađivao kroz prodajnu cijenu i stoga ne postoji rizik koji bi trgovac prebacivao na dobavljača.
- 6.1.3. Nadalje, u odnosu na spornu odredbu pod nazivom „[...] [...] [...]“ stranka ističe kako tu nije riječ ni o kakvoj naknadi za marketinške i promidžbene usluge. Svjedoci I. L. i Z. H. naveli su da im stranka prema toj ugovornoj odredbi osigurava i isporučuje cjelokupno grafičko rješenje, koje obuhvaća više elemenata (pozicioniranje deklaracije, ambalažnih oznaka, bar koda, roka trajanja i dizajn proizvoda). Dobavljač plaća naknadu jer trgovac umjesto njega obavlja jednu fazu procesa proizvodnje robne marke. U konkretnom slučaju „dizajn“ je definiran odredbom članka 2. točke 1. Zakona o industrijskom dizajnu („Narodne novine“, br. 173/03., 54/05., 76/07., 30/09., 49/11. i 46/18.) prema kojem „dizajn“ znači vanjski izgled proizvoda u cijelosti ili dijela proizvoda koji proizlazi iz njegovih obilježja, osobito, crta, kontura (obrisa), boja, oblika, teksture i/ili materijala samoga proizvoda i/ili njegove ornamentacije.“ Stranka napominje kako je u tom smislu i korišten termin dizajn u kontekstu sporne ugovorne odredbe, a u skladu s pravilima struke. Trgovac je u prilogu svoje pisane obrane dostavio presliku računa broj: 3598-0001-03 kao dokaz da je taj iznos koji je platio marketinškoj agenciji za izradu dizajna naplatio u konačnici od dobavljača L. [...].
- 6.1.4. Zaključno, stranka za spornu odredbu pod nazivom „Naknada za usluge osiguranja kvalitete“ u pisanoj obrani navodi kako je AZTN-u ta odredba sporna iz dva razloga, a ta su plaćanje te naknade u paušalu te nepostojanje usluge kroz stvarni i mjerljivi učinak trgovca. Stranka tvrdi da nije propisano na koji način su ugovorne strane obvezne ugovoriti plaćanje naknade za određenu uslugu koju trgovac pruža dobavljaču. Pritom je ukazala na Odgovore AZTN-a na pitanja adresata ZNTP-a u kojima se spominju pretpostavljene situacije pozicioniranja proizvoda na policama i dopuštenost ugovaranja naknada u postotku od ukupnog prometa, na koje pitanje je dan odgovor kako ZNTP ne utvrđuje na koji način će trgovac određivati visinu naknade za smještaj proizvoda na policama u slučaju kad dobavljač to izričito traži, a da je ZNTP-om samo utvrđeno da takva naknada mora biti iskazana na računu koji

trgovac ispostavlja dobavljaču (članak 7. stavak 3. ZNTP-a). Tako, primjerice, trgovac može odrediti naknadu u određenom postotku od ostvarenog prometa u određenom razdoblju ili u fiksnom iznosu. Drugi odgovor na koji stranka ukazuje u svojoj pisanoj obrani bio je vezan uz naknadu za marketinške i promidžbene usluge prema kojim ZNTP ne utvrđuje način na koji će trgovac odrediti naknadu za marketinške i promidžbene usluge te da stoga ta naknada može biti određena u postotku za određeno razdoblje. Stranka naglašava kako uvjet koji mora biti ispunjen da određena praksa ne bi bila nepoštena taj da postoji usluga trgovca i da je stvarna i mjerljiva, odnosno da se može utvrditi u čemu se ta usluga sastoji. Smatra kako su u konkretnom slučaju te pretpostavke ispunjene, jer se usluga koju stranka pruža dobavljaču sastoji u ispitivanju kvalitete proizvoda dobavljača, a mjerljiva je jer stranka dobavljaču isporučuje analitička izvješća ovlaštenih laboratorija iz kojih dobavljač može analizirati različite aspekte vezane za kvalitetu proizvoda i koje dobavljač koristi u okviru svojeg sustava upravljanja kvalitetom (IFS, HACCAP, sanitarne kontrole). Stranka stoga osporava stav AZTN-a o tome da je riječ o prebacivanju troškova na dobavljače, a ne o usluzi te napominje da bi o prebacivanju troškova eventualno moglo biti riječi kad stranka analitička izvješća ne bi dostavljala dobavljačima, nego bi ih zadržavala za sebe. Stranka smatra da dobavljač izvješćima dobiva novu vrijednost koju koristi u svojem poslovanju pa po njenom mišljenju nema govora o transferiranju troškova, već je riječ o isporuci vrijednosti, stvarnog i mjerljivog sadržaja (izvješća o obavljenom ispitivanju kvalitete), za koji je opravdano naplaćena naknada. Stranka u pisanoj obrani ukazuje i na iskaz svjedokinje I. L. koja je izjavila da njeno društvo zbog primjene te ugovorne odredbe ima manje izdatke nego da to samo provodi. Zaključno smatra kako se ugovorna odredba ne može cijeliti kao štetna za dobavljača, ako taj dobavljač zbog te odredbe ostvaruje veću financijsku korist nego da je nema.

6.2. Glavna rasprava održana 4. srpnja 2019.

Na glavnoj raspravi održanoj 4. srpnja 2019., u skladu s odredbom članka 19. stavka 5. ZNTP-a, u svojstvu stranke obranu je dao T. G. u prisutnosti opunomoćenog branitelja I. S. i zamjenika opunomoćenog branitelja G. O.. Stranka je u cijelosti ostala kod svih svojih navoda danih tijekom postupka, a posebno kod navoda iz očitovanja od 19. lipnja 2019., kojim je iznijela pisanu obranu. U svom iskazu stranka je željela i dodatno obrazložiti svoj stav zbog čega smatra kako nije došlo do povreda opisanih u Obavijesti AZTN-a o utvrđenom činjeničnom stanju. U odnosu na prvu povredu važenja ugovora, stranka je istaknula da koji se god od 2 datuma s prve stranice ugovora s dobavljačima uzme u obzir, proizlazi da su ugovori bili na snazi i počeli važiti u trenutku prve isporuke izvršene nakon 1. travnja 2018. (AZTN navedeno može utvrditi uvidom u račune - otpremnice koje je stranka dostavila AZTN-u u tijeku ispitnog postupka), kada je istekao krajnji rok za usklađenje ugovora koje je stranka zaključila sa svojim dobavljačima i odredaba ZNTP-a. U konkretnom slučaju za dobavljača S. - P. [...] datum koji se nalazi na sredini prve stranice je 1. ožujka 2018., za dobavljača L. [...] to je datum 16. ožujka 2018, dok je za dobavljača Z. H. [...] to datum 3. travnja 2018. Obveza trgovca je bila da nakon 1. travnja 2018. s dobavljačima ima sklopljen pisani ugovor koji je počeo važiti te stranka ističe kako je ta obveza ispunjena. Stranka je potom dodatno pojasnila naslove iz Ugovora pod nazivima „Promjena garancije najviše cijene“ i „Promjena fakturne cijene“. Istaknula je kako ti naslovi služe isključivo u svrhu njezine interne evidencije, pa tako naslov „Promjena garancije najviše cijene“ stranci služi kako bi mogla utvrditi da se cijena iz trenutnog ugovora s dobavljačem nije mijenjala u odnosu na prethodno sklopljen ugovor s dobavljačem, već da je za određeni proizvod samo produžena garancija najviše cijene, dakle kalendarski datum do kada se cijena za određeni proizvod garantira. Ukazala je da to AZTN može provjeriti uvidom u ugovore koji prethode spornim ugovorima, a koje je stranka dostavila na zahtjev AZTN-a tijekom ispitnog postupka tako što će usporediti cijene konkretnih proizvoda iz spornih ugovora i prethodnih

ugovora iz kojih je vidljivo da se mijenjala samo garancija najviše cijene, ali ne i iznos predmetne cijene. Za naslov „Promjena fakturne cijene“ stranka je istaknula kako joj taj naslov služi za internu evidenciju ili evidentiranje činjenice da je postojećim ugovorom ugovorena drugačija, odnosno promijenjena cijena konkretnog proizvoda u odnosu na prethodni ugovor koji je za taj proizvod sklopljen s dobavljačem. Sve to može se provjeriti uvidom u sporni ugovor i usporedbom spornog ugovora i onog koji mu prethodi. Na upit zbog čega pitanje važenja ugovora nije definirano jednostavnijom rečeničnom formulacijom u kojoj bi bilo navedeno od kada do kada određeni ugovor vrijedi, stranka je navela da bi na taj način u svakom konkretnom slučaju bilo potrebno ručno upisivati kalendarske datume, a da Lidl sklapa ugovore sa stotinama dobavljača te da druga društva iz Lidl grupe posluju u više od 20 zemalja i također za Lidl izrađuju pisane ugovore sa stotinama inozemnih dobavljača, pa bi u slučaju ručnog unošenja kalendarskih datuma mogućnost nastanka pogreške bila puno veća. Stoga je radi sprečavanja nastanka grešaka i smanjenja opterećenja administrativne procedure izrade stotina ugovora, pitanje važenja ugovora koncipirano na postojeći način kako bi se organizacija trgovca administrativno rasteretila i time uštedilo vrijeme. Stranka je ujedno predložila (a u slučaju da AZTN-u ova njena argumentacija i dalje nije prihvatljiva) da se u svrhu točnog i potpunog utvrđivanja činjeničnog stanja na navedenu okolnost saslušaju predstavnici dobavljača koji o tome imaju relevantna saznanja. Stranka je kao razlog zbog kojeg su se na sredini prvih stranica ugovora s dobavljačima našla 3 datuma navela da se ugovori s dobavljačima izrađuju kroz softverski kompjutorski program koji u tom razdoblju trgovcu nije pružao mogućnost potpunog uređivanja teksta, a radi se o datumima: za dobavljača S.-P. [...] taj datum je 1. ožujka 2018., za dobavljača L. [...] datum je 16. ožujka 2018, dok je za dobavljača Z. H. [...] datum 3. travnja 2018.

U odnosu na odredbu naziva „[...] [...] [...] [...]“, stranka je ponovno naglasila kako se ne može govoriti o prebacivanju rizika poslovanja na dobavljača u slučaju da dođe do promjena u zakonskoj regulativi zbog koje bi dobavljači bili u obvezi plaćati neke dodatne naknade gospodarenja ambalažom. Posebno je istaknula da je prodajna cijena proizvoda fiksno određena ugovorom i da na nju nikakav utjecaj ne bi mogao imati bilo kakav vanjski faktor za vrijeme dok vrijedi ugovor, pa tako ni eventualne promjene u zakonskoj regulativi. Stranka je opetovano ukazala na to da naknade isključivo moraju plaćati dobavljači.

Stranka je podredno, u slučaju da AZTN ne prihvati navode iz njene obrane, kao olakotne okolnosti istaknula u odnosu na povredu koja se tiče važenja ugovora, sklapanje aneksa iz listopada 2018., kojima je s dobavljačima potvrđen datum otkad je pojedini ugovor počeo važiti. Vezano za odredbu „[...] [...] [...] [...]“, stranka je naglasila kako je iz iskaza svjedoka vidljivo da trgovac dobavljačima nikada po navedenoj osnovi nije naplatio nikakvu naknadu, kao i to da je ta odredba aneksima iz listopada 2018. isključena iz sadržaja ugovora s dobavljačima. Kao olakotnu okolnost u odnosu na odredbu „[...] [...] [...]“, stranka je istaknula da je ta odredba u praksi konzumirana samo s jednim dobavljačem i to L. [...], kojem je isporučeno grafičko rješenje ambalaže te mu je naplaćena naknada u iznosu od [...] kuna. Isto tako, smatra da bi neznatan iznos koji je trgovac po toj osnovi naplatio dobavljaču, trebalo uzeti u obzir, a imajući u vidu cjelokupan promet koji je trgovac ostvario s dobavljačem L. [...], koji iznosi oko [...] kuna kao i to da ta odredba s dobavljačima S.-P. [...] i Z. H. [...] nije primjenjivana u praksi. Stranka smatra da AZTN treba uzeti u obzir navode dobavljača vezano uz tu odredbu kojima su objašnjavali njen pozitivan efekt i isplativost suradnje s trgovcem.

U odnosu na odredbu „Naknada za uslugu osiguranja kvalitete“, stranka je istaknula da su dobavljačima isporučena analitička izvješća o ispitivanju kvalitete koje oni koriste u svom poslovanju, a trošak pribavljanja tih izvješća je za njih povoljniji nego da su ta izvješća samostalno pribavljali, što su i sami dobavljači potvrdili. Također, stranka smatra da bi se trebalo uzeti u obzir neznatan iznos naknade od nekoliko tisuća kuna koliko je trgovac svakom dobavljaču naplatio po toj odredbi, a posebno uzimajući u obzir milijunski promet koje ti

dobavljači ostvaruju u poslovanju s trgovcem, a što AZTN može utvrditi uvidom u izvješće o ostvarenom prometu - popis dobavljača kojeg je trgovac dostavio AZTN-u u ovom predmetu.

Kao olakotnu okolnost stranka je navela kratko trajanje eventualno utvrđenih povreda s obzirom na anekse sklopljene u listopadu 2018., a kao dodatnu olakotnu okolnost istaknula je dobru suradnju s AZTN-om u okviru koje je pravovremeno i potpuno dostavila zatraženu dokumentaciju i dala sva potrebna pojašnjenja i očitovanja. Također je naglasila okolnost da je u odnosu na izrazito bitne elemente poslovnog odnosa prema ZNTP-u, kao što su rokovi plaćanja, suradnja u okviru provođenja akcijskih prodaja, utvrđeno da je Lidl prema dobavljačima postupao u skladu sa zakonom. Stranka je ukazala i na okolnost da primjenom eventualno spornih odredbi za dobavljače nije nastala nikakva financijska šteta, upravo suprotno, primjenom odredbe „Naknada za usluge osiguranja kvalitete“, dobavljači su, po mišljenju stranke, dobili po povoljnijim uvjetima niz analitičkih Izvješća o ispitivanju kvalitete koje su koristili u svom poslovanju, a u slučaju odredbe „[...] [...] [...]“, stranka je ukazala na to da su dobavljači L. [...] i Z. H. [...] sami iskazivali da su time ostvarili uštedu te izbjegli odgovornost za eventualno neispravne deklaracije i skratili proces stavljanja proizvoda na police. Opunomoćeni branitelj je istaknuo kako pri donošenju odluke svakako treba uzeti u obzir da su stavovi ispitani u ovom postupku od strane dobavljača bili ne samo pozitivni i afirmativni prema trgovcu, već da su svi dobavljači isticali poslovni uzlet zahvaljujući činjenici da surađuju s Lidlom.

Zaključno, stranka je još jednom istaknula kako odredbe ZNTP-a vezano za pitanje koje usluge je dopušteno ugovoriti između trgovca i dobavljača, ne sadrže nikakvu konkretnu razradu koja bi trgovcima dala jasnu orijentaciju što je, a što nije dozvoljeno već samo navode da usluge koje trgovac pruža dobavljačima moraju biti stvarne i mjerljive, a koji uvjeti su po mišljenju stranke ispunjeni u odnosima s pomenutim dobavljačima.

6.3. Utvrđenja AZTN-a nakon zaprimanja prvostupanjske presude Upravnog suda u Zagrebu, poslovni broj: Usl-3840/19-12 od 28. lipnja 2021.

U uvodu obrazloženja ovog rješenja AZTN je naveo kako je zaprimio presudu Upravnog suda u Zagrebu, poslovni broj: Usl-3840/19-12, od 28. lipnja 2021., a kojom se na temelju članka 58. stava 1. u svezi članka 81. stavka 2. ZUS-a pod točkom I. izreke presude poništava rješenje AZTN-a, dok se pod točkom II. izreke presude nalaže tuženiku, tj. AZTN-u kao javnopravnom tijelu da u roku od 60 dana od dana dostave presude donese novu odluku, tj. donese novo rješenje kojom će upravna stvar biti riješena.

Prema članku 58. stavku 1. ZUS-a ako upravni sud utvrdi da je pojedinačna odluka javnopravnog tijela nezakonita, presudom će usvojiti tužbeni zahtjev, poništiti pobijanu odluku i sam riješiti stvar, osim kada to ne može učiniti s obzirom na prirodu stvari ili je tuženik rješavao po slobodnoj ocjeni.

Prema članku 81. stavku 2. ZUS-a u izvršenju presude tuženik odnosno tijelo nadležno za izvršenje obvezno je postupiti sukladno izreci presude, najkasnije u roku od 60 dana od dostave pravomoćne presude, pri čemu je vezan pravnim shvaćanjima i primjedbama suda.

Dakle, uvažavajući presudu Upravnog suda u Zagrebu, a u skladu s odredbom članka 81. stavka 2. ZUS-a, kada je presudom poništena pojedinačna odluka tuženika, tj. AZTN-a kao javnopravnog tijela, a stvar nije riješena (s obzirom na to da je ovdje riječ o kasacijskoj presudi upravnog suda, kojom se predmet vraća na ponovni postupak tuženiku u slučaju iz članka 58. stavka 1. ZUS-a) tuženik, tj. AZTN kao tijelo nadležno za izvršenje, obvezno je postupiti sukladno izreci presude, pri čemu je vezano pravnim shvaćanjima i primjedbama suda. Stoga

zbog prethodno navedenog, upravna stvar nije riješena, dok upravni postupak u kojem je doneseno poništeno rješenje nije dovršen.

Sukladno prethodno navedenom, kada upravni sud poništi rješenje i vrati predmet tuženiku, tj. u konkretnom slučaju AZTN-u, na ponovni postupak, riječ je o nastavku upravnog postupka u kojem je doneseno poništeno rješenje, pa se u tom smislu postupak vraća u stadiju koji je neposredno prethodio donošenju poništenog rješenja.

Kako je riječ o nastavku ranije započetog postupka, odlučivanje AZTN-a može se temeljiti na rezultatima procesnih radnji provedenih u postupku koji je prethodio donošenju poništenog rješenja, jer to nije suprotno pravnom shvaćanju i primjedbama suda, koje je sud izložio pod točkom 8. obrazloženja presude. Stoga ocjena je AZTN-a kako nije bilo potrebno ponoviti postupovne radnje iz ispitnog postupka, jer iste nisu sporne sa gledišta dostavljene presude Upravnog suda u Zagrebu.

Dakle, donošenjem presude Upravnog suda u Zagrebu nisu poništene radnje koje su prethodile donošenju poništenog rješenja AZTN-a od 26. srpnja 2019.

Presuda Upravnog suda u Zagrebu, poslovni broj: Usl-3840/19-12 donesena je 28. lipnja 2021., a zaprimljena je od strane AZTN-a 30. rujna 2021., dakle, u trenutku kada ZID ZNTP, koji je objavljen u „Narodnim novinama“, broj 52/2021., 14. svibnja 2021., stupio na snagu (s obzirom na to da je da je ZID ZNTP stupio na snagu 1. rujna 2021.), dok njegova puna primjena započinje 1. ožujka 2022.

Valja još jednom ukazati na to da je odredbom članka 23. stavkom 3. ZID ZNTP-a, koji je na snagu stupio 1. rujna 2021., određeno je da će se postupci započeti do stupanja na snagu toga zakona nastaviti i dovršiti prema odredbama Zakona o zabrani nepoštenih trgovačkih praksi u lancu opskrbe hranom („Narodne novine“, broj 117/17.; dalje u tekstu: ZNTP), te se s obzirom na navedeno ovaj upravni postupak, koji je pokrenut po službenoj dužnosti radi zaštite javnog interesa (članak 42. stavak 1. ZUP-a), pokrenut u odnosu na poslovni odnos Lidla s dobavljačem L. [...] 11. rujna 2018., u odnosu na poslovni odnos Lidla s dobavljačem Z. H. [...] 12. rujna 2018., te u odnosu u na poslovni odnos Lidla s dobavljačem S.-P. [...] 14. rujna 2018., dok su u skladu s odredbom članka 44. stavka 1. ZUP-a zaključkom AZTN-a od 15. travnja 2019., sve tri upravne stvari bile spojene u jedan upravni postupak KLAŠE: UP/I 034-03/18-04/015, to se ovaj upravni postupak radi rješavanja određene upravne stvari (članak 1., vezano uz članak 2. ZUP-a), vodi primjenom ZNTP-a.

AZTN je stava kako upravna stvar (članak 2. ZUP-a) nije riješena, te upravni postupak u kojem je doneseno poništeno rješenje nije niti dovršen. Međutim, kada upravni sud poništi rješenje javnopravnog tijela, poništenje samo po sebi ne obuhvaća i poništenje radnji koje su prethodile donošenju poništenog rješenja.

Dosljedno ovdje izloženom, s obzirom na to da je postupka protiv Lidla pokrenut po službenoj dužnosti radi zaštite javnog interesa (članak 42. stavka 1. ZUP-a) AZTN nije dužan ponovno utvrđivati niti postojanje pretpostavki za pokretanje „nekog novog postupka“, već je kao nadležno tijelo dužan nastaviti ranije započeti postupak, postupajući pri tome sukladno pravnom shvaćanju i primjedbama suda, te svojim rješenjem riješiti upravnu stvar.

6.3.1. Trajanje ugovora

Uvažavajući da je odredbom članka 10. stavka 1. ZUS-a propisano da je pravomoćna presuda suda obavezan za stranke u upravnom sporu i njihove pravne sljednike, AZTN je uzeo u obzir pravno shvaćanje i primjedbe Suda iz točke 8. obrazloženja presude, iz kojeg proizlazi kako sud nije prihvatio stajalište tuženika, tj. AZTN-a da u razdoblju od stupanja na snagu svakog od Ugovora koji su navedeni u točki I. izreke pobijanog rješenja AZTN-a do dana donošenja toga rješenja, Ugovori ne sadrže odredbu koja jasno i nedvosmisleno određuje njihovo trajanje, a što je protivno odredbi članka 6. stavka 1. točke 6. ZNTP-a, koja kao obvezni sastojak ugovora uređuje i njegovo trajanje te predstavlja nepoštenu trgovačku praksu u smislu odredbe članka 4. stavka 2. točke 1. ZNTP-a. Nadalje, iz upute suda proizlazi kako tuženik, tj. AZTN nije uzeo u obzir odredbu članka 6. stavka 2. ZNTP-a, koji propisuje da ugovor koji nije sklopljen u pisanom obliku i koji ne sadržava sve odredbe iz stavka 1. članka 6. je ništetan.

Kako je AZTN stava kako ovako dana uputa Suda obvezuje javnopravno tijelo u konkretnom predmetu, prilikom donošenja rješenja kojim se ima riješiti upravna stvar, vezano za povredu odredbama ZNTP-a iz članka 4. stavka 2. točke 1. u vezi članka 6. stavka 1. točke 6. ZNTP-a, AZTN je iznova razmotrio ugovornu dokumentaciju kojom su regulirani poslovni odnosi Lidla s pojedinim dobavljačima L. [...], Z. H. [...], S.-P. [...], potom, očitovanja Lidla koje je stranka dostavila nakon njezina zaprimanja obavijesti o pokretanju upravnog postupka po službenoj dužnosti, iskaze saslušanih svjedoka s održanih usmenih rasprava od 18. prosinca 2018., 19. prosinca 2018., 20. prosinca 2018., pisanu obranu Lidla od 19. lipnja 2019. u dijelu koji se odnosi na povredu ZNTP-a iz članka 6. stavka 1. točke 6. ZNTP-a, kao i danu izjavu (obranu), koju je stranka iznijela na glavnoj raspravi održanoj 4. srpnja 2019.

Tako je AZTN iznova cijenio da nedostaci koji su utvrđeni prilikom donošenja Obavijesti od 21. svibnja 2019., nisu takve težine da bi imali za posljedicu utvrđenje o počinjenoj povredi ZNTP-a iz članka 6. stavka 1. točke 6., jer je stav AZTN-a da je posljedica u konkretnom slučaju za zaštićeno dobro i pravni sustav neznatna. Razmatrajući iznova tzv. spornu kategoriju analiziranih ugovora, a koja nosi naziv „garancija najviše cijene vrijedi do“ AZTN je prihvatio kako kalendarski datumi koji se nalaze na dostavljenim ugovorima predstavljaju *de facto* u svojem zajedništvu i cijenu proizvoda pojedinog dobavljača (dakle pisani ugovori sadrže odredbu iz članka 6. stavka 1. točke 1. ZNTP-a o cijeni proizvoda i/ili načinu određivanja odnosno izračuna cijene) te kalendarski datum do kada se pojedina cijena primjenjuje i garantira te je za taj parametar (dakle datum) vezana ujedno i okolnost do kada važe ugovori, pa bi u tom smislu ugovori trajali do onog dana kada istječe najkasnija garancija najviše cijene za određeni proizvod naveden u promatranim ugovorima. Prema navedenom, AZTN je uvažio argumentaciju stranke da bi prema tome najkasniji kalendarski datum predstavljao i datum prestanka važenja ugovora, zbog čega nije utvrđena povreda iz članka 4. stavka 2. točke 1. ZNTP-a u vezi članka 6. stavka 1. točke 6. ZNTP-a.

Prihvaćajući na taj način argumentaciju stranke, koju je ista u više navrata isticala za vrijeme trajanja ispitnog postupka, proizlazio bi kako je kupoprodajni ugovor koji je dana 1. ožujka 2018. sklopljen između prodavatelja – dobavljača L. [...] iz Z., pod nazivom „List s uvjetima – Privatna robna marka“ bio na snazi sve do 31. ožujka 2019. Kada je riječ o ugovoru o kupoprodaji koji je zaključen s dobavljačem Z. H. [...], K., pod nazivom „List s uvjetima: Tiko – Privatna robna marka“, vidljivo je kako je ugovor bio na snazi u razdoblju od 1. travnja 2018. do 31. ožujka 2019. Konačno, kada je riječ o ugovoru o kupoprodaji koji je Lidl zaključio s dobavljačem S.-P. [...] Z., pod nazivom „List s uvjetima – Privatna robna marka“, vidljivo je da je isti bio na snazi u razdoblju od 1. siječnja 2018. do 31. prosinca 2018.

Zaključno, AZTN na ovom mjestu ukazuje, kako je konkretna uputa Upravnog suda u Zagrebu isključivo primjenjiva za konkretan slučaj, te ona nema karakter obvezujućeg načelnog stajališta, te kao takva nije primjenjiva u eventualnim usporedivim postupcima. U tom smislu AZTN ponovno skreće pozornost na to da je vezano za odredbu članka 6. stavka 1. ZNTP-a, riječ o bitnom sastojku ugovora, te da trajanje ugovora mora biti jasno i nedvosmisleno navedeno u ugovoru te ono svakoj osobi koja ga čita mora biti jasno.

Potrebno je naglasiti kako su povrede ZNTP-a, povrede *sui generis*, dok je AZTN, kao tijelo nadležno za provedbu propisa, tj. ZNTP-a, samostalno u donošenju odluke prilikom odabira pravne kvalifikacije o počinjenju pojedine nepoštene trgovačke prakse koja je u suprotnosti s odredbama članka 4. do 12. ZNTP-a. Stoga, AZTN je svjestan kako meritorna odluka koja bi se potencijalno mogla odnositi na utvrđenje da je pojedini ugovor ništetan (ali samo u slučaju da su se ispunile sve pretpostavke na temelju kojih se može zaključivati da je nastupila povreda iz članka 6. stavka 2. ZNTP-a, jer prema članku 6. stavku 2. ZNTP-a ugovor koji nije sklopljen u pisanom obliku i koji ne sadržava sve odredbe iz stavka 1. ovog članka je ništetan) može izazvati brojne pravne posljedice, upravo kada se iste sagledavaju u kontekstu odredbe članka 323. ZOO-a.

Stoga, polazeći od cilja ZNTP-a koji je propisan odredbom članka 1. ZNTP-a, AZTN smatra kako je razumno s aspekta postupanja tijela nadležnog za provedbu ZNTP-a, prilikom donošenja meritornih odluka postići tzv. odvrćajući učinak, kako bi se na određeni način (eventualno) nastala neravnoteža u poslovnim odnosima između dionika u lancu opskrbe hranom vratila u nužno normalne uvjete, a ne postizanja takvog cilja koji bi se mogao smatrati i dodatnom „kaznom“ za stranku (trgovce) za postupanje koje je eventualno u suprotnosti s odredbom ZNTP-a iz članka 6. stavka 2., zbog čega bi u takvim prilikama, ali samo pod uvjetom da su doista ispunjeni kumulativni uvjeti za primjenu članka 6. stavka 2. ZNTP-a, prilikom utvrđenja takove povreda stranci bila izrečena i upravno – kaznena mjera u iznosu do najviše 3.500.000,00 kuna za pravnu osobu (što je u skladu s odredbom članka 24. stavka 2. točke 1. ZNTP-a), uz daljnje posljedice takovog utvrđenja, koje bi se ogledale u primjeni članka 323. ZOO.

Stoga, AZTN navodi kako je prilikom donošenja osporenoga rješenja primijenio pravnu kvalifikaciju djela iz članka 4. stavka 2. točke 1. u vezi članka 6. stavka 1. točke 6. ZNTP-a, kako zbog ovdje gore istaknuti navoda i okolnosti, tako i zbog nedostataka ispunjenja kumulativno određenih uvjeta iz članka 6. stavka 2. ZNTP-a

Dakle, uvažavajući uputu iz presude Upravnog suda u Zagrebu, poslovni broj: 3840/19-12 od 28. lipnja 2021., Vijeće je na svojoj sjednici 43/2021., održanoj 25. studenog 2021., iznova razmotrilo cjelokupno činjenično stanje te je u skladu s ovlaštenjima iz članka 13. stavka 2. ZNTP-a odustalo od utvrđenja da je stranka postupila protivno odredbi iz članka 4. stavka 2. točke 1 u vezi članka 6. stavka 1. točke 6. ZNTP-a.

6.3.2. Naknada za usluge osiguranja kvalitete

Uvažavajući da je odredbom članka 10. stavka 1. ZUS-a propisano da je pravomoćna presuda suda obvezna za stranke u upravnom sporu i njihove pravne sljednike, AZTN je uzeo u obzir pravno shvaćanje i primjedbe suda iz točke 8. obrazloženja presude, koje se odnose na povredu ZNTP-a koja predstavlja nepoštenu trgovačku praksu u smislu odredbe članka 4. stavka 2. točke 1. i 6. ZNTP-a u vezi odredbe članka 12. točke 11. i 16. ZNTP-a.

Stoga uvodno valja ukazati kako je Upravni sud u Zagrebu prihvatio stajalište AZTN-a da je neprimjereno i neprihvatljivo, a svakako protivno ZNTP-u, da pored dopuštenih ugovorenih kontrola kvalitete proizvoda, kontrole proizvodnog procesa, kao i predviđene ugovorne kazne u slučaju odstupanja u proizvodnim pogonima koje proizlaze iz priloga ugovora naziva

„Osiguranje kvalitete“ te posebnih propisa koji uređuju kvalitetu hrane i njezinu zdravstvenu ispravnost, stranka tj. Lidl zahtijeva od dobavljača još i plaćanje paušalnih iznosa u postotku od vrijednosti ulaza robe pojedinog dobavljača i to neovisno o rezultatima analize. Stoga, ocjena je suda kako ovakav netransparentan način formiranja naknade nije u skladu s odredbom članka 12. točke 16. ZNTP-a, prema kojoj je dozvoljeno ugovaranje naknade čije ostvarenje ovisi o stvarnom i mjerljivom učinku trgovca Lidla, koji je vezna uz konkretnu uslugu koju trgovac pruža dobavljaču. Osim toga, ako trgovac (kupac) želi dodatnom analizom provjeriti kvalitetu, taj trošak ne može plaćati dobavljač (proizvođač), već ga mora podmiriti kupac, tj. trgovac. U protivnom se prefakturiranje troška takvih analiza može smatrati naplatom naknade za usluge koje nisu pružene u skladu s člankom 12. točkom 11. ZNTP-a.

Zbog svega navedenog, u svom pravnom shvaćanju Upravni sud u Zagrebu izrijekom navodi kako je potrebno uputiti na utvrđenje tuženika, tj. AZTN-a da su povrede opisane u izreci pobijanog rješenja okvalificirane shodno članku 24. stavku 2. točki 1. i 7. ZNTP-a, (što se odnosi na ranije utvrđenje AZTN-a o povredi odredbe iz članka 4. stavka 2. točke 1. ZNTP-a u vezi članka 6. stavka 1. točke 6. ZNTP-a, od koje povrede je sada odustao AZTN, te povrede odredbi članka 4. stavka 2. točke 1. i 6. ZNTP-a u vezi članka 12. točke 11. i 16. ZNTP-a), s time da će se pravna osoba kao trgovac kazniti za svaku tešku povredu ZNTP-a upravno-kaznenom mjerom u iznosu do najviše 3.500.000,00 kuna.

Dakle, kao što je već ranije istaknuto, AZTN je stava kako upravna stvar (članka 2. ZUP-a) nije riješena, te upravni postupak u kojem je doneseno poništeno rješenje nije niti dovršen. Međutim, kada upravni sud poništi rješenje javnopravnog tijela, poništenje samo po sebi ne obuhvaća i poništenje radnji koje su prethodile donošenju poništenog rješenja.

Stoga, prihvaćajući uputu Suda koja obvezuje javnopravno tijelo u konkretnom predmetu te uvažavajući da je odredbom članka 10. stavka 1. ZUS-a propisano da je pravomoćna presuda suda obvezna za stranke u upravnom postupku i njihove pravne sljednike, AZTN iznosi svoja utvrđenja kako slijedi.

Dakle, AZTN nije prihvatilo navode iz pisane obrane stranke od 19. lipnja 2019. vezane uz ugovornu odredbu pod nazivom: „Naknada za usluge osiguranja kvalitete“, koji su opisani u točki 6.1.4. obrazloženja ovoga rješenja.

AZTN je razmotrio pisana očitovanja stranke i njene iskaze s usmene i glavne rasprave, pisanu obranu stranke, izjave svjedoka dane na usmenim raspravama te sadržaj i smisao sporne ugovorne odredbe te ostaje kod svog stava da je, unatoč redovitom osiguranju kvalitete na teret dobavljača koje je detaljno ugovoreno u prilogima svakog od predmetnih Ugovora, naziva: „Osiguranje kvalitete,“ ugovorena i dodatna odredba osiguranja kvalitete, pod nazivom: „Naknada za usluge osiguranja kvalitete“, kojom odredbom je u bitnome ugovorena obveza dobavljača na plaćanje paušalnog iznosa naknade trgovcu, u određenom postotku od vrijednosti ulaza robe, za provedbu mjera osiguranja kvalitete, na inicijativu odnosno zahtjev trgovca i to kod ovlaštenog laboratorija kojeg odabire trgovac. Navedeno predstavlja prebacivanje ugovorenog troška kontrole između laboratorija i trgovca na dobavljača i to neovisno o rezultatima provedene kontrole, odnosno naplatu naknade za uslugu koja nije pružena dobavljaču pa time nije ni stvarna niti mjerljiva za dobavljača. Stoga, ovakva ugovorna odredba i praksa koja se na njoj temelji predstavlja nepoštenu trgovačku praksu u smislu odredbe članka 4. stavka 2. točke 1. i 6. ZNTP-a, a u vezi odredbe članka 12. točke 11. i 16. ZNTP-a. Povreda je trajala od 1. siječnja 2018. do 31. ožujka 2019. Povreda se računa od prvog sklopljenog ugovora do dana kada su važili promatrani Ugovori, a Ugovori važe, odnosno traju do onog dana kada istječe najkasnija garancija najviše cijene za određeni proizvod naveden u promatranim ugovorima, što je u konkretnom slučaju do 31. ožujka 2019.

AZTN posebno naglašava kako nisu sporna Lidlova hvale vrijedna nastojanja da kroz instrumente učestalih kontrola osigura kvalitetu proizvoda koje plasira na svojim prodajnim

mjestima. Međutim, sporna je činjenica da baš sve troškove tih analiza snose dobavljači i to bez obzira na rezultate analiza.

Naime, osiguranje kvalitete ugovorenih proizvoda dostatno je osigurano ugovornim odredbama iz priloga Ugovora koji nosi naziv: „Osiguranje kvalitete“, koje su detaljno uređene kroz 15 točaka na koje se obvezuje dobavljač. Tako se primjerice u točki 1. dobavljača obvezuje da stručno mišljenje o kvaliteti ugovorenih proizvoda mora izraditi institut akreditiran prema Normi HRN EN ISO/IEC 17 025. Stručno mišljenje akreditiranog instituta mora sadržavati sve parametre relevantne za proglašavanje ugovorenog proizvoda zdravstveno ispravnim za daljnju prodaju potrošačima ili drugim kupcima. Zdravstvena ispravnost, sigurnost, legalnost i kvaliteta ugovorenog proizvoda se mora ocijeniti ili potvrditi prema važećim zakonskim propisima koji vrijede za živežne namirnice. Pri tome minimalno moraju biti obuhvaćena sljedeća područja ispitivanja: senzorska, mikrobiološka i kemijska analiza te pregled deklaracije. Nadalje, u toj su točki uređeni podaci o hranjivim vrijednostima na način da se u stručnom mišljenju akreditiranog instituta ti podaci moraju zasnivati na analitičkim vrijednostima utvrđenim analizom reprezentativnih količina uzoraka (višestruko određivanje) te da nije prihvatljiv računski izračun korištenjem recepture.

Pored toga, dobavljač se u točki 2. navedenog priloga Ugovora obvezuje na pribavljanje stručnog mišljenja akreditiranog Instituta prije ulistavanja proizvoda (ulazna analiza). Prije svake prve isporuke ugovorenog proizvoda dobavljač (prodavatelj) mora osigurati aktualno stručno mišljenje akreditiranog instituta. Original stručnog mišljenja dobavljač mora arhivirati kod sebe te ga mora na zahtjev, staviti kupcu (Lidlu) na raspolaganje. Stručno mišljenje akreditiranog instituta na dan ulistavanja/termina oglašavanja ne smije biti starije od 6 tjedana. Za artikle u stalnom asortimanu i sezonske artikle, kao i za akcijske artikle, ulazna analiza vrijedi godinu dana. Za ponovno ulistavanje potrebno je izraditi novo stručno mišljenje.

U točki 3. navedenog priloga Ugovora uređene su obveze dobavljača vezane uz pribavljanje kvartalnog stručnog mišljenja akreditiranog instituta, kojima se dobavljač obvezuje svake godine koncem veljače, svibnja, kolovoza i studenoga pribaviti aktualna kvartalna stručna mišljenja akreditiranog instituta, koja također dobavljač mora arhivirati kod sebe i mora ih na traženje u svakom trenutku staviti na raspolaganje kupcu (Lidlu).

U točki 4. navedenog priloga Ugovora uređen je način čuvanja uzoraka na način da je dobavljač dužan čuvati po 3 proizvoda svakog lota i roka trajanja koje je isporučio Lidlu, radi eventualno naknadno potrebnih analiza (senzorskih, kemijskih, bioloških).

U točki 5. navedenog priloga Ugovora prodavatelj se obvezuje da je rok trajanja proizvoda utvrdivo dokazan te da se rok trajanja proizvoda redovito provjerava uzimajući u obzir čuvanje u najgorim uvjetima do kraja dogovorenog preostalog roka trajanja (minimalni rok trajanja/rok do kojeg se proizvod treba upotrijebiti).

U točki 6. uređeni su sastojci i način proizvodnje, u točki 7. detekcija stranih tijela, a u točki 8. certificiranje.

Iz opisanih odredbi priloga Ugovora naziva „Osiguranje kvalitete“ jasno je da su dobavljači preuzeli obvezu čestih kontrola ugovorenih proizvoda. Pored toga stav je AZTN-a da točka 9. navedenog priloga Ugovora naziva „Provedba revizija (audita),“ trgovcu osigurava dodatnu zaštitu. Naime, prema toj odredbi dobavljač ovlašćuje trgovca ili neki drugi institut, kojeg je trgovac angažirao, da provede nenajavljene kontrole (audite) u svim proizvodnim pogonima, a o njihovoj učestalosti po svojoj prosudbi odlučuje trgovac. Subjektu koji kontrolu vrši, mora se omogućiti pristup do svih relevantnih prostorija. Subjektu koji vrši kontrolu dobavljač na raspolaganje treba staviti odgovornog djelatnika, a fotografiranjem se trebaju dokumentirati sva eventualna odstupanja po pojedinim točkama. Lidl je s dobavljačima ugovorio i ugovornu kaznu od maksimalno 1.000,00 EUR, koja se naplaćuje sukladno odluci Lidla u slučaju

utvrđenih odstupanja koja se u proizvodnim pogonima dobavljača uoče prilikom provedbe revizija (audita). Stav je AZTN-a da je i na opisani način trgovcu osigurana dovoljna garancija kontrole kvalitete.

Točkom 12. naziva Preuzimanje troškova u navedenom prilogu Ugovora uređeno je da prodavatelj snosi sve troškove osiguranja kvalitete izuzev troškova provedbe revizije (audita).

Također je ugovoreno da to nema nikakav utjecaj na poseban dogovor o paušalnoj naknadi za uslugu osiguranja kvalitete koju Kupac (Lidl) pruža prodavatelju (dobavljaču). Pored navedenog, i troškove provedbe revizije (audita) su također snosili dobavljači L. [...] i S.-P. [...] sve do sklapanja Aneksa Ugovorima s tim dobavljačima od 26. ožujka 2018., a koji vrijede od 1. travnja 2018., uz koji je Lidl dostavio nove priloge Ugovora s tim dobavljačima, pod nazivom: Osiguranje kvalitete koji su zamijenili do tada važeći prilog ugovoru „Osiguranje kvalitete“.

Stoga nije opravdano, a u smislu ZNTP-a ni dozvoljeno, da stranka dobavljaču nameće dodatne troškove za dodatne kontrole i to neovisno o rezultatu provedenih kontrola kroz ugovornu odredbu pod nazivom: „Naknada za usluge osiguranja kvalitete.“ Tom odredbom su Lidl i dobavljači ugovorili da će trgovac dobiti naknadu od dobavljača koja se ugovara u paušalu u iznosu od 0,10 % od vrijednosti ulaza robe za provedene mjere osiguranja kvalitete. U smislu te odredbe, trgovac izvršava preglede robe koju dobavljač isporučuje vezano za kemijske, fizičke i mikrobiološke parametre, kao i senzorske kontrole kvalitete. Ugovorne strane polaze od jedinstvene usluge, koja se izvršava polugodišnje. Naknada se obračunava u formi polugodišnjeg paušala u visini prethodno navedenog postotka sveukupne vrijednosti ulazne robe koju je dobavljač isporučio trgovcu u navedenom obračunskom vremenu i iskazana je od strane trgovca u računu i prebit će se s tekućim plaćanjima za isporuku robe. Ukoliko prijeboj nije moguć, iznos računa treba podmiriti trgovcu bez odgode. Dobavljač izjavljuje da ima vlastiti ekonomski interes za provedbu opisanih činidbi i da zbog toga daje nalog trgovcu. Navedena odredba ugovorena je u samom Ugovoru s dobavljačem Z. H. [...]. te u Aneksima Ugovora sklopljenih s dobavljačima S.-P. [...] i L. [...] od 26. ožujka 2018. kojima je izmijenjena ugovorna odredba pod nazivom: „Nadoknada troškova službenih analiza“.

Ta prethodno važeća odredba, dakle iz Ugovora s dobavljačem L. [...] od 1. ožujka 2018., te iz Ugovora s dobavljačem S.-P. [...] od 1. siječnja 2018., pod nazivom: „Nadoknada troškova službenih analiza“ glasila je: „Prodavatelj je dužan nadoknaditi Kupcu troškove zakonom propisane mjere o osiguranju i kontroli kvalitete namirnica u iznosu od [...] % ukupno ostvarenog prometa. Ukupni iznos troškova odbija se polugodišnje, za razdoblje od 01.03. – 31.08. i od 01.09. - 28.02. od tekućih potraživanja Prodavatelja. Ukupni iznos troškova odbija se polugodišnje na dan 15.09. i za kraj poslovne godine na dan 15.03. od tekućih potraživanja Prodavatelja. Opći uvjeti osiguranja kvalitete u prilogu ostaju u potpunosti važeći.“ (*op.cit.*). Ova odredba sadržajno je slična važećoj odredbi iz Aneksa ugovora. Međutim, njome nije bilo uređeno da dobavljač izjavljuje da ima vlastiti ekonomski interes za provedbu opisanih činidbi i da zbog toga daje nalog kupcu.

Upravo zbog osiguranja kvalitete koje Lidlu dovoljno osiguravaju prethodno opisane odredbe iz priloga Ugovora naziva: Osiguranje kvalitete, a i zbog obveza na strani proizvođača koje proizlaze iz odredaba Zakona o hrani („Narodne novine“, br. 81/2013, 14/2014, 30/2015), odnosno obveza na strani dobavljača vezane uz kontrole HASAP-a, IFS-a i sanitarne inspekcije, na temelju kojih dobavljač ima obvezu o svom trošku kontrolirati kvalitetu svojih proizvoda, potpuno je nepotrebna dodatna ugovorna odredba pod nazivom „Naknada za usluge osiguranja kvalitete“, odnosno prethodno važeća pod nazivom: „Nadoknada troškova službenih analiza“.

Naime, ta odredba omogućuje trgovcu da sam bira ovlaštenu laboratoriju u kojem će dodatno kontrolirati kvalitetu ugovornih proizvoda, a trošak te dodatne kontrole prebacuje na dobavljača. Ovlaštena laboratorija kojeg je odabrao trgovac vrši istovrsne kontrole vezane uz kemijske, fizičke, mikrobiološke parametre, kao i senzorske kontrole kvalitete. Navedeno ustvari predstavlja svojevrsnu kontrolu stručnih mišljenja akreditiranih instituta s kojima je dobavljač ugovorio kontrolu kvalitete ugovoreni proizvoda na svoj trošak, koju dodatnu kontrolu opet plaća dobavljač u obliku paušalne naknade trgovcu u određenom postotku od vrijednosti ulaza robe i to neovisno o tome je li kontrola tog neovisnog laboratorija koji je odabrao trgovac pokazala da je dobavljač u cijelosti proizveo ugovoreni proizvod u skladu s ugovorenim kvalitetom.

Budući da iz izjave svjedokinje I. L., dane na usmenoj raspravi održanoj 19. prosinca 2018., proizlazi da tijekom suradnje s Lidlom nikada nije utvrđen neki značajniji nedostatak kvalitete proizvoda, takva naknada se naplaćivala u paušalu u određenom postotku bez obzira na rezultate analiza.

Stoga je neprimjereno i neprihvatljivo, a svakako protivno ZNTP-u, da pored svih dopuštenih ugovoreni kontrola kvalitete proizvoda, kontrole proizvodnog procesa, kao i predviđene ugovorne kazne u slučaju odstupanja u proizvodnim pogonima koje proizlaze iz priloga ugovora naziva „Osiguranje kvalitete“, te posebnih propisa koji uređuju kvalitetu hrane i njezinu zdravstvenu ispravnost, Lidl zahtijeva od dobavljača još i plaćanje paušalnog iznosa u postotku od vrijednosti ulaza robe pojedinog dobavljača i to neovisno o rezultatima te analize. Pritom nije od značaja za utvrđenje ove povrede je li taj dodatni trošak za dobavljača nizak lili prihvatljiv u odnosu na ukupno ostvareni promet koji je ostvarivao zbog poslovanja s Lidlom.

Da bi ugovaranje naknade u skladu s člankom 12. točkom 16. ZNTP-a bilo dozvoljeno, ona mora biti vezana uz stvaran i mjerljiv učinak trgovca u odnosu na uslugu koju pruža dobavljačima, a što ovdje nije bio slučaj. L. [...], Z. H. [...] i S.-P. [...], kao dobavljači plaćaju paušalnu naknadu od [...] % vrijednosti ulaza robe. Takav način formiranja poslovnog odnosa odudara od ciljeva ZNTP-a kojim se nastoji onemogućiti i zabraniti bilo kakav netransparentan i paušalan prijenos bilo kakvog troška u vidu naknade, od strane trgovca, zbog njegove pregovaračke snage, na dobavljača. Stoga, ovakav netransparentan način formiranja naknade nije u skladu s odredbom članka 12. točke 16. ZNTP-a, prema kojoj je dozvoljeno ugovaranje naknade čije ostvarenje ovisi o stvaranom i mjerljivom učinku trgovca koji je vezan uz konkretnu uslugu koju trgovac pruža dobavljaču.

Navedeno iz razloga jer AZNT utvrdio kako Lidl ne pruža uslugu dobavljačima, nego samo transferira na dobavljače trošak svoje ugovorene obveze s laboratorijem za provedene analize. Naime, dobavljač je obvezan o svom trošku na temelju posebnih propisa i na temelju opisane ugovorne odredbe iz priloga ugovora naziva: „Osiguranje kvalitete“ obavljati česte kontrole kvalitete svojih proizvoda, iako je riječ o proizvodima relativno kratkog roka trajanja od 6 do 9 mjeseci, i neovisno o nalazu laboratorija koji odabire trgovac i za kojeg mu dobavljač plaća naknadu. Budući da nije riječ o usluzi u smislu ZNTP-a, naknada koja se plaća ne predstavlja stvarni, ni mjerljivi učinak za dobavljača. U duhu ZNTP-a, pružanje usluga trgovca dobavljačima, može se razmatrati primjerice, kroz marketinške usluge, izlaganje na polici, davanje statističkih podataka, u okviru kojih je jasno da je trgovac taj koji dobavljačima pruža usluge.

Točan je navod iz pisane obrane stranke o tome kako je AZTN u Odgovorima na pitanja adresata ZNTP-a, sadržanim u pročišćenom tekstu Odgovora objavljenim na mrežnim stranicama AZTN-a od 9. listopada 2018., u dijelu I. pod nazivom Opća pitanja, na pitanja broj 29., 31. i 37. o dopuštenosti određivanja naknade trgovca u postotnom iznosu, za usluge

koje trgovac pruža dobavljaču, a koje se odnose na marketinške usluge (pitanje broj 31.), smještaj proizvoda na određenim policama (pitanje broj 29.) te općenito na pitanje o tome što se smatra uslugom trgovca u smislu ZNTP-a (pitanje broj 37.) odgovorio da ZNTP ne utvrđuje način na koji će trgovac odrediti naknadu za takve usluge dobavljaču. Također, obrazloženo je da je riječ o uslugama koje su, iznimno, na zahtjev dobavljača dopuštene u smislu članka 12. ZNTP-a te su, primjerice, navedene marketinške i promidžbene usluge koje dobavljač izričito zatraži, dostava podataka o izlazu proizvoda dobavljača s blagajni na prodajnim mjestima trgovca, ako to dobavljač izričito traži, smještaj proizvoda na određenim policama u prodajnom mjestu trgovca, ako to dobavljač izričito traži, naknada za asortiman pod uvjetom da dobavljač istovremeno ne daje i rabat za asortiman.

Međutim, u navedenim Odgovorima je na pitanje broj 9. u dijelu I. Opća pitanja na upit o dopuštenosti provođenja dodatnih analiza u laboratoriju koji trgovac odabere i prefakturiranju tog troška na proizvođača, AZTN odgovorio da je svaki subjekt u poslovanju s hranom, u skladu s odredbama Zakona o hrani, odgovoran za dio poslovanja u lancu hrane koji je pod njegovim nadzorom. Vlasnik robne marke (trgovac) je odgovoran za označavanje proizvoda na temelju Uredbe o informiranju potrošača o hrani (EU) br. 1169/2011. Prema tome proizvođač je odgovoran za ugovorenu razinu kvalitete i zdravstvenu ispravnost proizvoda robne marke. Proizvođač hrane mora ispunjavati sve propise vezane za sigurnost, kvalitetu i označavanje hrane. Navedeni zahtjevi predviđaju sustav samokontrole od strane proizvođača. Stoga, proizvođač prehrambenog proizvoda, kada je on istovremeno i proizvođač određene robne marke za određenog trgovca, mora ispunjavati uvjete kontrole propisa o hrani čime može jamčiti za sigurnost i kvalitetu proizvoda svom kupcu, što je dužan činiti na svoj trošak. U skladu s navedenim, ako trgovac (kupac) želi dodatnom analizom provjeriti kvalitetu, taj trošak ne može plaćati dobavljač (proizvođač) već ga mora podmiriti kupac (trgovac). U protivnom se prefakturiranje troška takvih analiza može smatrati naplatom naknade za usluge koje nisu pružene u skladu s člankom 12. točkom 11. ZNTP-a.

Navedeni odgovori bili su objavljeni na stranicama AZTN-a već 5. veljače 2018. i nisu se mijenjali u kasnije pročišćenim inačicama spomenutih Odgovora. Pritom, AZTN ističe da su spomenuti Odgovori smjernice adresatima ZNTP-a za usklađivanje njihovog poslovanja s odredbama ZNTP-a. Međutim, AZTN mora donijeti odluku u svakom konkretnom postupku na temelju utvrđenog činjeničnog stanja.

Dakle, točno je stranka istaknula i nije sporno da se pružena usluga od strane trgovca u smislu ZNTP-a može ugovoriti i naplatiti bilo u fiksnom ili postotnom iznosu, ali se prije toga mora utvrditi da je riječ o usluzi, što u konkretnoj situaciji nije utvrđeno, a što je unaprijed stranka mogla i predvidjeti s obzirom na sadržaj prethodno opisanog odgovora na pitanje broj 9.

Također, kod utvrđenja ove povrede nisu bile od značaja izjave svjedoka iz kojih u bitnome proizlazi da naplata naknade vezana uz ugovornu odredbu „Naknada za usluge osiguranja kvalitete,“ nije za njih predstavljala značajnije financijsko opterećenje, odnosno da bi imali veći trošak da su sami provodili dodatne analize.

Naime, AZTN smatra da uzimajući u obzir činjenicu da dobavljačima odredbom ovakvog sadržaja nije pružena usluga od strane trgovca, nisu trebali snositi bilo kakav dodatni trošak s osnova utvrđivanja kvalitete proizvoda. Osim toga, odgovor svjedoka D. O., dan na upit opunomoćenika Lidla na usmenoj raspravi 20. prosinca 2018., o tome da ne trebaju ponovno raditi svoju kontrolu proizvoda nakon što je napravi Lidl, ako im datum izvješća odgovara, AZTN ocjenjuje neuvjerljivim. Naime, iz priloga Ugovora naziva: „Osiguranje kvalitete“ jasno proizlaze obveze dobavljača vezane uz osiguranje kvalitete ugovorenih proizvoda, detaljno navedenih u ovoj točki obrazloženja rješenja, a koje je dobavljač obavezan izvršiti, neovisno o analitičkim izvješćima koje mu dostavlja Lidl za dodatne kontrole njegovih proizvoda. Nadalje, u točki 12. spomenutog priloga Ugovora pod nazivom Preuzimanje troškova izričito je

navedeno da prodavatelj snosi troškove analiza te da to nema nikakav utjecaj na poseban dogovor o paušalnoj naknadi za uslugu osiguranja kvalitete koju kupac (Lidl) pruža dobavljaču.

Uzimajući u obzir sve navedeno, AZTN je utvrdio da odredba osiguranja kvalitete pod nazivom: „Naknada za usluge osiguranja kvalitete“ te ranije važeća odredba „Nadoknada troškova službenih analiza“, kojima je u bitnome ugovorena obveza dobavljača na plaćanje paušalnog iznosa naknade trgovcu, u određenom postotku od vrijednosti ulaza robe, za provedbu mjera osiguranja kvalitete na inicijativu odnosno zahtjev trgovca i to kod laboratorija kojeg odabire trgovac, predstavlja prebacivanje ugovorenog troška kontrole između laboratorija i trgovca na dobavljača i to neovisno o rezultatima provedene kontrole, odnosno naplatu naknade za uslugu koja nije pružena dobavljaču pa time nije ni stvarna niti mjerljiva za dobavljača. Stoga, ovakva ugovorna odredba i praksa koja se na njoj temelji predstavlja nepoštenu trgovačku praksu u smislu odredbe članka 4. stavka 2. točke 1. i 6. ZNTP-a, a u vezi odredbe članka 12. točke 11. i 16. ZNTP-a.

U pogledu utvrđenja o trajanju povrede iz članka 4. stavka 2. točke 1. i 6. ZNTP-a u vezi članka 12. točke 11. i 16. ZNTP-a, AZTN je krenuo od činjenice da navedenom presudom Upravnog suda u Zagrebu nisu poništene radnje koje su prethodile donošenju poništenog rješenja. Dakle, nisu poništene provedene usmene rasprave, niti odluka Vijeća o utvrđenim činjenicama u ispitnom postupku koja je sadržana u dostavljenoj Obavijesti od 21. svibnja 2019., a kojom je ujedno stranci upućen i poziv za dostavom pisane obrane i poziv za sudjelovanjem na glavnoj raspravi, pa tako niti procesna radnja koja se odnosi na provođenje glavne rasprave održane dana 4. srpnja 2019. Stranci je u postupku pred AZTN-om omogućeno da se izjasni o svim činjenicama bitnim za donošenje odluke, a na održanoj glavnoj raspravi od 4. srpnja 2019. daljnjih dokaznih prijedloga stranka nije imala, zbog čega je glavna rasprava dovršena, dok stranka nije imala primjedbi na zapisnik o provođenju glavne rasprave od 4. srpnja 2019.

Uvažavajući prethodno navedeno, a pri tome prihvaćajući pravomoćnu odluku Upravnog suda u Zagrebu, u nastavku upravnog postupka AZTN je donio odluku kojom je odustao od utvrđenja povrede iz članka 4. stavka 2. točke 6. u vezi članka 6. stavka 1. točke 6. ZNTP-a, prihvaćajući na taj način argumentaciju stranke na okolnost do kada ugovori važe. Shodno navedenom, utvrđenje do kada ugovori vrijedi, može se utvrditi temeljem izričite ugovorne odredbe kojom su ugovorne strane kao datum do kojeg važi ugovor odredile najkasniji datum garancije najviše cijene, stoga kako bi se utvrdilo do kada ugovor traje potrebno je izvršiti uvid u datume koji stoje ispod kategorije garancije najviše cijene i na taj način pronaći kalendarski najkasniji datum. Uvažavajući na taj način argumentaciju stranke, a koja je dodatno pojašnjena u pisanoj obrani stranke od 19. lipnja 2019., zaključuje se kako je kupoprodajni ugovor koji je dana 1. ožujka 2018. sklopljen između prodavatelja – dobavljača L. [...] iz Zagreba, pod nazivom „List s uvjetima – Privatna robna marka“ bio na snazi sve do 31. ožujka 2019.

Kada je riječ o ugovoru o kupoprodaji koji je sklopljen s dobavljačem Z. H. [...], K., pod nazivom „List s uvjetima: Tiko – Privatna robna marka“, vidljivo je kako je ugovor bio na snazi u razdoblju od 1. travnja 2018. do 31. ožujka 2019., dok je ugovoru o kupoprodaji koji je Lidl zaključio s dobavljačem S. - P. [...] Zagreb, pod nazivom „List s uvjetima – Privatna robna marka“, bio na snazi u razdoblju od dana 1. siječnja 2018. do 31. prosinca 2018.

Iznova razmatrajući uputu Upravnog suda u Zagrebu iz točke 8. obrazloženja njegove presude od 28. lipnja 2021., vidljivo je kako je sud prihvatio stajalište AZTN-a o počinjenim povredama ZNTP-a iz članka 4. stavka 2. točke 1. i 6. ZNTP-a u vezi odredbe članka 12. točke 11. i 16. ZNTP-a., pri čemu prvostupanjski sud ne navodi koje je vremensko razdoblje tako prihvaćene argumentacije AZTN-a, tj. utvrđenja da je stranka poduzela radnju kojom je nametnuta nepoštena trgovačka praksa, tj. da je ona svojim postupanjem povrijedila odredbe ZNTP-a.

S tim u vezi AZTN je precizirao vremensko trajanje povrede, te ga je uskladio s rezultatima dokaznog postupka, tj. dokazne radnje u vidu provođenja glavne rasprave od 4. srpnja 2019.

Na taj način, AZTN je utvrdio kako je povreda iz članka 4. stavka 2. točke 1. i 6. u vezi članka 12. točke 11. i 16. ZNTP-a, trajala u razdoblju od prvog sklopljenog ugovora, tj. od 1. siječnja 2018. do 31. ožujka 2019., s obzirom na to da je u konkretnom slučaju riječ o jedinstvenom upravnom postupku koji se temelji na istoj pravnoj osnovi i na istom ili sličnom činjeničnom stanju.

Stoga, kako tijekom provođenja usmenih rasprava održanih 18. prosinca 2018., 19. prosinca 2018., 20. prosinca 2018., kao niti prilikom dostave pisane obrane koju je AZTN zaprimio 19. lipnja 2019., a niti na glavnoj raspravi održanoj 4. srpnja 2019., nije bilo drugih dokaza koji bi govorili u prilog suprotnom činjeničnom utvrđenju to se ima smatrati da je ukupno vremensko trajanje povrede iz članka 4. stavka 2. točke 1. i 6. ZNTP-a u vezi članka 12. točke 11. i 16. ZNTP-a, u razdoblju od stupanja na snagu prvog, tj. najranijeg ugovora koji je Lidl sklopio s dobavljačem, a taj je sklopljen 1. siječnja 2018. do 31. ožujka 2019., kada su prestali važiti ugovori zaključeni s dobavljačima L. [...] iz Z. i Z. H. [...], K., a obzirom da je riječ o jedinstvenom upravnom postupku. Dakle, trenutak važenja ovdje citirane povrede temelji se na premisi koju je stranka dosljedno iznosila tijekom ispitnog postupka, jer ugovori vrijede do onog dana kada istječe najkasnija garancija najviše cijene za određeni proizvod naveden u ugovoru. Dakle, kako to proizlazi iz pisane obrane stranke i njezine obrane dane na glavnoj raspravi od 4. srpnja 2019., riječ je o izričitoj ugovornoj odredbi kojom su ugovorne strane kao datum do kojeg važi ugovor odredile najkasniji datum garancije najviše cijene. Stoga kako bi se utvrdilo do kada ugovor traje dovoljno je pogledati datume koji stoje ispod kategorije garancije najviše cijene i pronaći najkasniji datum, pa je tako najkasniji datum u odnosu na ugovor koji je sklopljen s dobavljačem S. – P. [...] 31. prosinca 2018., dok je najkasniji datum u odnosu na ugovor koji je sklopljen s dobavljačima L. [...] i Z. H. [...] do 31. ožujka 2019.

Zaključno, na ovom mjestu AZTN daje i svoj osvrt koji se odnosi na okolnost da je AZTN u prijašnjem, dakle pobijanom rješenju od 26. srpnja 2019., naložio stranci da svoje postupanje uskladi s odredbama ZNTP-a, a sve kako bi otklonio možebitnu dvojbu koja bi se eventualno mogla odnositi na zaključak kako samo utvrđenje o trajanju povrede koje je sada utvrđeno ovim rješenjem je eventualno netočno i/ili eventualno suprotno stvarnom stanju stvari.

Naime, nastavno na nalog iz točke III. pobijanoga rješenje AZTN-a od 26. srpnja 2019., u roku od dva mjeseca od dana dostave pobijanog rješenja, stranka je dostavila sporazume koje je sklopila s predmetnim dobavljačima, za koje je stranka izjavila da je u okviru tako dostavljenih sporazuma po dovršetku upravnoga postupka, otklonila utvrđene povrede iz pobijanog rješenja.

U sporazumu koje je sklopljen s dobavljačem L. [...] navodi se kako je ugovor koji je bio predmetom upravnog postupka (dakle ugovor pod nazivom „List s uvjetima – Privatna robna marka“, od 1. ožujka 2018.) prestao važiti 15. prosinca 2018., dakle prije ugovorenog datuma prestanka važenja koji je određen najkasnijim datum garancije najviše cijene, što predstavlja 31. ožujka 2019. Na jednak način, stranka je postupila dostavivši i sporazum koji je sklopila postupajući (navodno) po nalogu AZTN-a s dobavljačem S. - P. [...], u kojem se navodi kako je ugovor koji je bio predmetom upravnog postupka prestao važiti 9. rujna 2018., dakle prije ugovorenog datuma prestanka važenja koji je određen najkasnijim datumom garancije najviše cijene, što je 31. prosinac 2018., dok je jedino u odnosu na dobavljača Z. H. [...] utvrđenje iz dostavljenog sporazuma bilo da je ugovor s tim dobavljačem prestao važiti 31. ožujka 2019., što doista i odgovara najkasnijem datumu garancije najviše cijene kada se izvrši uvid u sadržaj tog ugovora.

Stoga, AZTN, radi otklanjanja bilo kakvih eventualnih dvojbi, najprije ističe kako je materijalna istina rezultata slobodne dokazne metode, te kako je iznova cijenjen materijalni dokaz u vidu sklopljenih ugovora o kupoprodaji, kako pojedinačno, tako i u ukupnosti s ostalim dokazima, ostaje pri utvrđenju da je razdoblje trajanja povrede koje se ovim rješenjem stavlja na teret stranci upravo trajalo u razdoblju od 1. siječnja 2018. do zaključno 31. ožujka 2019., s obzirom na to da stranka niti tijekom provođenja usmenih rasprava od 18. prosinca 2018., 19. prosinca 2018., 20. prosinca 2018., kao niti prilikom dostave pisane obrane, a niti na održanoj glavnoj raspravi od 4. srpnja 2019., nije obavijestila AZTN niti dostavila bilo kakav dokaz koji bi govorio u prilog činjenici da su ugovori koji su sklopljeni s dobavljačem L. [...] i S.-P. [...] prestali važiti prije isteka garancije najviše cijene, odnosno da su ti ugovori prestali važiti prijevremeno na temelju raspolaganja ugovornim ovlastim stanke i njezinih dobavljača.

Dakle, AZTN je stava kako je ovakvo postupanje stranke neuvjerljivo, iskonstruirano radi potrebe otklanjanja njezine odgovornosti.

Međutim, bez obzira na ovako ukazane činjenice i okolnosti, možebitna dvojba i nije od utjecaja na zakonitost novog rješenja, budući da je riječ o jednom jedinstvenom postupku, te je AZTN ocijenio kako je vrijeme trajanja povrede u razdoblju od 1. siječnja 2018. do 31. ožujka 2019., kada je i prema spornim sporazumima prestao važiti ugovor s dobavljačem ZMH HORVAT d.o.o. Dakle, kako je riječ o jednom jedinstvenom postupku možebitna dvojba nije od utjecaja na donošenje novog rješenja.

6.3.3. Ugovorne odredbe koje su razmatrane u ispitnom postupku, a nisu utvrđene povredama ZNTP-a

6.3.3.1. Osiguranje kvalitete

AZTN je u upravnom postupku ocjenjivao i ugovorne odredbe iz priloga Ugovora koji nosi naziv: „Osiguranje kvalitete“ koje su detaljno opisane pod točkom 6.3.2. obrazloženja ovoga rješenja. Riječ je o odredbama pod podnaslovom „Stručno mišljenje akreditiranog Instituta prije ulistavanja proizvoda (Ulazna analiza)“ i „Kvartalno stručno mišljenje akreditiranog instituta“. Na usmenoj raspravi svjedok Z. H. pojasnio je kako je smisao ovih odredaba da se Lidlu svakih nekoliko mjeseci dostave dokazi da Z. H. [...] radi analize, a te analize su ionako dužni raditi po Zakonu o hranu, HASAP-u, IFS-u te stoga to nisu dodatni troškovi jer bi ih Z. H. [...] ionako morao snositi za potrebe IFS certifikata. Analize ne rade samo za Lidl nego i za ostale trgovce, pa tako samo dio troškova tih analiza otpada na proizvode koje prodaju Lidlu. Prema iskazu svjedokinje I. L. za sve proizvode koje uvozi, L. [...] ima zakonsku obvezu napraviti analizu svakih 6 mjeseci u ovlaštenom laboratoriju, a važno mu je da se analiza proizvoda radi svaka 3 mjeseca, što je i ugovoreno s Lidlom jer na taj način imaju kontrolu proizvoda i znaju što uvoze i prodaju, posebno zbog toga što je obično rok trajanja njihovih proizvoda 6 do 9 mjeseci. Troškovi ulaznih i kvartalnih analiza i svi ostali zavisni troškovi, kao što su troškovi transporta, špedicije, analiza, skladištenja i manipuliranja robom uključeni su u prodajnu cijenu proizvoda koje prodaju Lidlu. Svjedok D. O. pojasnio je kako S. - P. [...] radi kontrole svaka 3 mjeseca u tri ovlaštena laboratorija za sve proizvode koje prodaju trgovcima i krajnjim potrošačima jer ih to traži sanitarna inspekcija, HASAP i IFS. Pored svih tih kontrola, imaju i neke dodatne kontrole koje nisu ugovorene s Lidlom, a koje im garantiraju kvalitetu i zdravstvenu ispravnost konačnog proizvoda. Prodajnu cijenu čine troškovi svih sirovina, rada, amortizacije, analiza, transportni trošak i trošak dostavne ambalaže. Iskazi svih saslušanih svjedoka u dijelu koji se odnose na ove ugovorne odredbe u suglasju su s pisanim očitovanjima stranke prema kojima stranka za stručne analize dobavljaču ne naplaćuje naknadu već je njihova dostava trgovcu obveza dobavljača. Stranka u svojim pisanim očitovanjima, a i u iskazima na usmenim raspravama naglašava kako je za Lidl jamstvo

sigurnosti i kvalitete prehrambenih proizvoda od presudnog značaja za očuvanje poslovnog ugleda zbog čega se kvaliteta prehrambenih proizvoda postavlja kao jedan od njihovih temeljenih i primarnih ciljeva. Radi ostvarenja tog cilja uspostavljen je mehanizam kontrole kvalitete i sigurnosti prehrambenih proizvoda kroz predmetne ugovorne obveze prema kojima dobavljači prije svake prve isporuke (prvog ulistanja) i svake godine krajem veljače, svibnja, kolovoza i studenog trebaju Lidlu dostaviti stručna mišljenja. AZTN je razmotrio smisao i sadržaj ovih ugovornih odredbi kao i iskaze svjedoka i stranke s usmenih rasprava te je zaključio kako njihovim ugovaranjem nije ostvarena neka od nepoštenih trgovačkih praksi propisanih ZNTP-om. U slučaju Z. H. [...] i L. [...] riječ je o dobavljačima koji su većinom, odnosno isključivo uvoznici prehrambenih proizvoda iz zemalja izvan Europske unije, a ne njihovi neposredni proizvođači pa ni sami ne mogu znati koja je kvaliteta tih proizvoda bez njihovih analiza. S obzirom na navedeno, AZTN je zaključio kako nisu protivne odredbama ZNTP-a ugovorne odredbe prema kojima dobavljači moraju Lidlu podastrijeti izvješća o obavljenim analizama proizvoda te da za to snose trošak, kad je tako između dobavljača i trgovca ugovoreno.

6.3.3.2. Rokovi plaćanja

Plaćanja su dobavljačima prema dostavljenoj analitičkoj kartici i traženim računima izvršena u roku propisanom odredbom članka 6. stavka 1. točke 3. ZNTP-a. Stoga je AZTN, na temelju dostavljene financijske dokumentacije, utvrdio kako je Lidl postupao u skladu s odredbama ZNTP-a koje se odnose na rokove plaćanja.

6.3.3.3. Akcije

Akcije su dokumentirane dostavljenom tablicom „Akcijska prodaja krajnjim potrošačima nakon 1. travnja 2018.“, kao prilog očitovanjima stranke. Kod dobavljača Z. H. [...] usporedbom prvog računa nakon 1. travnja 2018. i dostavljene tablice akcijske prodaje, razvidno je kako se stavke u oba dokumenta poklapaju te da je nabavna cijena niža od prodajne koja je tako ugovorena na temelju dostavljene tablice. Ostali dobavljači nisu sudjelovali u akcijama koje je provodio Lidl i to na teret vlastite marže. AZTN je na temelju dostavljene dokumentacije i izjava svjedoka utvrdio da Lidl nije prodavao proizvode ispod nabavne cijene te da nije uvjetovao sklapanje ugovora s dobavljačima nametanjem obveza sudjelovanja u sniženjima ili akcijama smanjenjem nabavne cijene na teret dobavljača u smislu članka 12. točke 14. i 20. ZNTP-a.

6.3.3.4. Mjesto isporuke

Mjesto isporuke je sukladno odredbi članka 6. stavka 1. točke 5. ZNTP-a jedan od bitnih sastojaka ugovora, a ono je bilo uređeno na način da je u ugovoru bilo navedeno Centralna skladišta: sva te specifikacija centralnih skladišta: JAS = Jastrebarsko i PER = Perušić bez adrese skladišta u Jastrebarskom i Perušiću. Opunomoćenik stranke je AZTN-u dostavio Anekse od 18. listopada 2018. kojima je stranka sa sva tri dobavljača suglasno dopunila Ugovornu odredbu „[...] [...] [...]“ na način da ta odredba sada glasi: „[...] [...] [...]: JAS = Jastrebarsko, Čabdin 56; PER = Perušić, Industrijska cesta 7. Ugovorne strane suglasno određuju da će u narudžbi Kupca biti navedeno u koje od gore navedenih centralnih skladišta je potrebno isporučiti proizvode.“

Mjesto isporuke prehrambenog proizvoda u skladu s odredbom članka 6. stavka 1. točke 5. ZNTP-a jedan je od obveznih sastojaka ugovora zaključenog između dobavljača i trgovca.

Iako je prvotno postojala indicija da u Ugovorima nisu navedena mjesta isporuke na način kako to ZNTP propisuje, jer je nedostajala točna adresa tih centralnih skladišta, AZTN je u postupku utvrdio da u odnosu na mjesta isporuke nije moglo doći do zabune. Pritom je cijunjena okolnost da su dva mjesta na koja je uopće bilo moguće isporučiti proizvode već navedena u Ugovorima s dobavljačima, a iskazi svjedoka potvrdili su kako se njihovi proizvodi

normom, a trgovac za zbrinjavanje takve ambalaže za sada nema obvezu nešto plaćati. Trgovac po toj osnovi nema nikakav trošak, jer naknade za zbrinjavanje ambalaže, kao svoju zakonsku obvezu, plaćaju dobavljači kao proizvođači ili uvoznici. AZTN je stoga zaključio da nije bila ugovorena naknada koja se ne iskazuje na računu, niti je postojala usluga koju bi u tom smislu trebao pružiti trgovac te da nije riječ o prebacivanju rizika poslovanja s trgovca na dobavljača niti je ugovorena naknada za usluge koje nisu pružene dobavljaču. AZTN je prihvatio i navode obrane s glavne rasprave u kojoj je istaknuto kako je prodajna cijena proizvoda fiksno određena ugovorom te da na nju nikakav utjecaj ne bi mogao imati bilo kakav vanjski faktor za vrijeme dok Ugovor vrijedi pa tako ni eventualne promjene u zakonskoj regulativi, jer su u vrijeme vođenja upravnog postupka navedene naknade isključivo morali plaćati dobavljači. AZTN je stoga u odnosu na ovu odredbu odustao od utvrđenja iz Obavijesti od 21. svibnja 2019., odnosno utvrdio kako ugovornom odredbom pod nazivom: „[...] [...] [...] [...]“ nije počinjena povreda odredaba ZNTP-a, da ta odredba nikad nije primijenjena, a i da je aneksima od 18. listopada 2018. i brisana.

6.3.3.6. [...] [...] [...]

U Obavijesti AZTN-a od 21. svibnja 2019., bilo je između ostaloga utvrđeno da ugovori koji su predmetom ovog upravnog postupka, sadrže odredbu pod nazivom „[...] [...] [...]“, prema kojoj kupac u suradnji sa od njegove strane ovlaštenom marketinškom agencijom na temelju minimalno 3 ponuđena prijedloga, razvija dizajn vlastite robne marke za sve navedene proizvode, a koja bezuvjetno prelazi u vlasništvo kupca, pritom sve troškove razvoja snosi prodavatelj i ti uradci ostaju u neograničenom vlasništvu kupca.

AZTN je u trenutku donošenja Obavijesti od 21. svibnja 2019. smatrao kako je iz ugovorne odredbe „Vlastita robna marka“, nejasno što u konkretnom slučaju dizajn proizvoda vlastite robne marke obuhvaća. Naime, nigdje u Ugovorima nije definirano što sve sadrži dizajn proizvoda, niti su unesena neka ograničenja vezana uz iznos troška tog dizajna. Budući da je riječ o proizvodu koji čini vlastitu robnu marku trgovca za AZTN nije bilo sporno da ti uradci (dizajn) ostaju u neograničenom vlasništvu trgovca, ali je bilo sporno zašto ga trebaju plaćati dobavljači, ako je trgovac taj koji odabire marketinšku agenciju koja razvija dizajn njegove vlastite robne marke za proizvode. Drugim riječima, za AZTN je bilo sporno zašto cijena proizvoda dobavljača uključuje i sam dizajn. Osim toga važno je ukazati i na okolnost da Lidl u toj fazi postupka nije dokazao svoju tvrdnju da dobavljaču naplaćuje naknadu u istom iznosu koji Lidl plaća vanjskoj agenciji za izvršenje usluge dizajna ambalaže, odnosno apliciranja grafičkog rješenja proizvoda na pojedinačnu, transportnu ambalažu. Za ovu svoju tvrdnju Lidl u toj fazi postupka nije dostavio dokaze već je AZTN-u dostavio samo račun od 17. srpnja 2018. kojeg mu je ispostavila marketinška agencija koju je odabrao, ali nije dostavio i dokaz o tome da je upravo taj iznos naplatio potom od dobavljača L. [...] .

Zbog svega iznesenog, AZTN je u Obavijesti od 21. svibnja 2019. zaključio da je tako ugovorenim odredbom, u stvari ugovorena naplata za marketinške i promidžbene usluge trgovca, a što predstavlja nepoštenu trgovačku praksu u smislu odredbe članka 4. stavka 2. točke 1. i 6. ZNTP-a u vezi s odredbom članka 12. točkom 17. ZNTP-a,

U nastavku postupka, nakon uvida u sadržaj pisane obrane stranke od 19. lipnja 2019. i zapisnika o provedenoj glavnoj raspravi te uvida u posebne propise koji uređuju predmetnu materiju, Vijeće AZTN-a je prihvatio obranu stranke u odnosu na ugovornu odredbu pod nazivom „[...] [...] [...]“. Naime, iz preslike računa broj: 3598-0001-03, koji je stranka dostavila uz svoju pisanu obranu, potvrđena je tvrdnja stranke da se radilo o istom iznosu koji je trgovac platio marketinškoj agenciji za izradu dizajna, a koji je u konačnici naplatio od dobavljača L. [...]. Ova odredba odnosi se inače na „dizajn“ koji je definiran odredbom članka 2. točke 1. Zakona o industrijskom dizajnu, prema kojem „dizajn“ znači vanjski izgled proizvoda u cijelosti

ili dijela proizvoda koji proizlazi iz njegovih obilježja, osobito, crta, kontura (obrisa), boja, oblika, teksture i/ili materijala samoga proizvoda i/ili njegove ornamentacije.“ U tom smislu je u skladu s pravilima struke i korišten termin dizajn u navedenoj ugovornoj odredbi. S obzirom na to da se u konkretnom slučaju radi o robnoj marci trgovca, AZTN smatra kako je razumljiva želja trgovca da nadgleda cjelokupan proces označavanja proizvoda koji na tržište izlazi pod njegovom robnom markom te da ova odredba, tako kako je ugovorena, nije protivna odredbama ZNTP-a. Ujedno je i iz iskaza saslušanih svjedoka u postupku utvrđeno kako je i dobavljačima jednostavnije i povoljnije da za izradu dizajna sami ne angažiraju marketinšku agenciju već da dobiju gotova grafička rješenja od trgovca, koja se zbog česte izmjene ambalaže samo neznatno prilagođavaju. AZTN je stoga u odnosu na ovu odredbu odustao od utvrđenja iz Obavijesti od 21. svibnja 2019., odnosno utvrdio kako ugovornom odredbom pod nazivom: „[...] [...] [...]“ nije počinjena povreda odredaba ZNTP-a.

8. Visina upravno-kaznene mjere

Po okončanju glavne rasprave, u skladu s odredbom članka 19. stavka 6. ZNTP-a, Vijeće odlučuje o postojanju uvjeta za izricanje upravno-kaznene mjere, određuje njezinu visinu, kao i rokove i način njezina izvršenja.

Cilj upravno-kaznenih mjera, koje AZTN utvrđuje i izriče u smislu ZNTP-a je uspostava, osiguranje i zaštita poštenih trgovačkih praksi kojima se štite sudionici u lancu opskrbe hranom, kažnjavanje počinitelja povreda te odvratanje počinitelja i drugih osoba od povreda ZNTP (članak 23. ZNTP-a).

Na temelju odredbi članka 27. ZNTP-a, pri utvrđivanju i izricanju upravno-kaznene mjere, AZTN uzima u obzir težinu, opseg i vrijeme trajanja povrede te posljedice povrede za dobavljače. Utvrđeni iznos upravno-kaznene mjere se smanjuje ili povećava ovisno o olakotnim i otegotnim okolnostima utvrđenim u postupku .

Pritom se olakotnim okolnostima osobito smatraju dostava dokaza o prekidu protupravnog postupanja prije pokretanja postupka, dostava dokaza o prekidu protupravnog postupanja najkasnije u roku od tri mjeseca od dana pokretanja postupka, kratko trajanje povrede, ali ne dulje od godine dana i dobra suradnja s AZTN-om tijekom vođenja postupka (članak 27. stavak 2. ZNTP-a).

Otegotnim okolnostima smatraju se osobito ponavljanje istog ili drugog postupanja kojima se krše odredbe ZNTP-a nakon dostavljenog rješenja kojim je ranije utvrđena povreda tog zakona i utvrđena i izrečena propisana upravno-kaznena mjera, odbijanje suradnje s AZTN-om ili ometanje AZTN-a tijekom provedbe postupka i uloga poticatelja drugih na povredu ZNTP-a, odnosno sve radnje poduzete radi osiguranja sudjelovanja drugih u povredi (članak 27. stavak 3. ZNTP-a).

Povreda opisna u izreci ovoga rješenja okvalificirana je odredbom članka 24. stavka 2. točke 7. ZNTP-a kao teška povreda ZNTP-a. U tom smislu, moguće je izreći upravno-kaznenu mjeru do najviše 3.500.000,00 kuna za pravnu osobu koja je otkupljivač i/ili prerađivač ili trgovac.

Lidl je prilikom iznošenja olakotnih okolnosti na glavnoj raspravi 4. srpnja 2019. zatražio da se u obzir uzmu kratko trajanje eventualno utvrđenih povreda s obzirom na anekse sklopljene u listopadu 2018., kao i dobra suradnja s AZTN-om u okviru koje je stranka pravovremeno i potpuno dostavila zatraženu dokumentaciju i sva potrebna pojašnjenja i očitovanja.

Stranka je zatražila da se kao olakotna okolnost cijeni i činjenica da je u odnosu na izrazito bitne elemente poslovnog odnosa prema ZNTP-u, kao što su rokovi plaćanja, suradnja u okviru provođenja akcijske prodaje, trgovac prema dobavljačima postupao u skladu sa zakonom.

Isto tako stranka je tražila da se olakotnom cijeni i okolnost da primjenom eventualno spornih odredbi za dobavljače nije nastala nikakva financijska šteta, kao i da su stavovi ispitani u ovom postupku od strane dobavljača bili ne samo pozitivni i afirmativni prema trgovcu, već da su svi isticali jedan poslovni uzlet zahvaljujući činjenici da surađuju s Lidlom.

Utvrđena povreda u ovom postupku u odnosu na tri ugovora primjenjivala se u razdoblju od 1. siječnja 2018. do 31. ožujka 2019., ali nije utvrđeno da su imale značajnih posljedica za dobavljače.

Od olakotnih okolnosti koje u svojoj obrani na glavnoj raspravi ističe stranka, AZTN je utvrdio da je Lidl tijekom cjelokupnog postupka ostvarivao dobru suradnju s AZTN-om tako da je pravovremeno dostavljao traženu dokumentaciju i pojašnjenja. AZTN je pozitivnim cijenio pokušaje stranke da tijekom trajanja postupka i to aneksima Ugovorima od 18. listopada 2018. popravi odredbu o trajanju ugovor, kao i činjenicu da u odnosu na povredu ZNTP-a zaključenjem i primjenom Ugovorne odredbe „Naknada za osiguranje kvalitete“, naknada koja je po toj osnovi naplaćivana, nije naplaćivana u iznosima koji bi značajnije utjecali na poslovanje dobavljača. Dakle, AZTN je uzeo u obzir da za dobavljače nije nastala znatnija financijska šteta, međutim bez obzira na sadržaj izjava dobavljača vezanih uz Ugovornu odredbu „Naknada za osiguranje kvalitete“, ne može se složiti da bi ugovaranjem ovakve odredbe ostvarili financijsku uštedu. Naprotiv, riječ je o nepotrebnom trošku kojem su bili izloženi budući da je AZTN utvrdio da nije bila riječ o usluzi koju trgovac pruža dobavljaču pa je ugovaranje i naplata takve naknade neopravdana i suvišna iz razloga detaljno obrazloženih u točki 6.3.2. obrazloženja ovoga rješenja.

U obzir je uzeta i činjenica da je povreda počinjene u prvoj godini pune primjene ZNTP-a. S obzirom na to da se utvrđeno vrijeme trajanja povrede protezalo u razdoblju od 1. siječnja 2018. do 31. ožujka 2019., dakle u razdoblju duljem od godine dana, vrijeme trajanje utvrđene povrede ne bi se moglo podvesti pod olakotnu okolnost iz članka 27. stavka 2. točke 3. ZNTP-a.

Međutim, AZTN je posebno cijeno činjenicu koja se ogleda u vremenskom skraćivanju trajanja povrede, jer je postupajući po uputi Upravnog suda u Zagrebu, držao potrebnim pristupiti preciziranju trajanja povrede ZNTP-a, koja se u osnovi svodi na skraćivanje trajanja povrede ZNTP-a, zbog čega AZTN nije utvrdio da bi vrijeme trajanja povrede bilo u razdoblju od 1. siječnja 2018. do 26. srpnja 2019., tj. zaključno do dana donošenja osporavanog rješenja AZTN-a od 26. srpnja 2019., već da je vrijeme trajanja povrede utvrđeno u razdoblju od 1. siječnja 2018. do 31. ožujka 2019., a kojim postupanjem AZTN-a stranka nije dovedena u nepovoljan položaj.

Zahtjev stranke da se olakotnom okolnošću cijeni da je Lidl u bitnim elementima poslovnog odnosa prema ZNTP-u, kao što su rokovi plaćanja, suradnja u okviru provođenja akcijske prodaje, prema dobavljačima postupao u skladu sa zakonom, AZTN nije mogao uzeti u obzir jer se radi o obvezi koja proizlazi iz ZNTP-a kao prisilnog propisa, pa je stranka na taj način morala postupati u svakom slučaju.

Otegotne okolnosti nisu utvrđene.

Također, opreza radi na ovom mjestu skreće se pozornost kako nije odlučno za izricanje upravno–kaznene mjere odnosno za utvrđenje visine njezina iznosa, je li dobavljač (kao slabija ugovorna strana) iskazao ili nije zadovoljstvo poslovnim odnosom koji je ostvario s strankom. Izvjesno je da je interes svakog dobavljača, kao slabije ugovorne strane održavanje daljnje poslovne suradnje s trgovcem (u konkretnom slučaju ovdje s Lidlom) pa čak i bez obzira na činjenicu postojanja pokrenutog upravnog (ispitnog) postupka po službenoj dužnosti, a koji je od strane AZTN-a upravo i pokrenut radi zaštite javnog interesa.

Zaključno, također opreza radi, AZTN ističe kako bi eventualno pozivanje i usporedba s pozitivnim normama Prekršajnog zakona („Narodne novine“, br. 107/07., 39/13., 157/13., 110/15., 70/17., 118/18., dalje: PZ) bilo potpuno neutemeljeno u dijelu koji bi se eventualno mogao odnositi na analognu primjenu odredaba PZ-a, na način da bi AZTN eventualno trebao utvrditi upravno–kaznenu mjeru za svaku od utvrđenih povreda nepoštenih trgovačkih praksi, a tek potom izreći jedinstvenu upravno–kaznenu mjeru i na istu primijeniti eventualno ublažavanje uslijed utvrđenih olakotnih okolnosti.

Stoga, potpuno bi bilo promašeno pozivanje na bilo kakvu mogućnost primjene ublažavanja kazne, tj. ublažavanja izrečene upravno–kaznene mjere.

Dakle, bilo bi potpuno neispravno primijeniti analogiju, jer je mišljenja AZTN-a kako analogija u primjeni prava na temelju sličnosti nije dopuštena, a osim toga skreće se pozornost kako je jedino odredbom članka 19. stavka 5. ZNTP-a propisano da ako nije drukčije određeno ovim Zakonom (odnosno ZNTP-om), na oblik i sadržaj poziva za glavnu raspravu, tijekom glavne rasprave, dovođenje stranaka i trećih osoba na glavnu raspravu i zapisnik o glavnoj raspravi primjenjivat će se na odgovarajući način opći propisi kojim se uređuju prekršaji. Stoga, se na ovom mjestu ukazuje kako povrede ZNTP-a koje su taksativno navedene u člancima od 4. do 12. ZNTP-a nisu prekršaji, već povrede *sui generis*, dok AZTN primjenjuje ZUP i ZNTP u dijelu kojim se utvrđuje postojanje uvjeta za izricanje upravno – kaznene mjere.

Naime, ZNTP ne propisuje nikakve slučajeve mogućnosti ublažavanja kazne, ne postoji zakonska osnova, niti za primjenu tzv. zakonskog ublažavanja upravno–kaznene mjere, niti postoji zakonska osnova za primjenu ublažavanja upravno–kaznene mjere od strane javno–pravnog tijela Stoga, bilo kakvo eventualno sugeriranje upravljeno na primjenu analogije, na način da bi AZTN kao javno–pravno tijelo bio ovlašten i dužan primijeniti (eventualno) odredbu članka 37. stavka 1. i 2. PZ-a (koja odredba članka 37. stavka 1. predviđa tzv. zakonsko ublažavanje kazne – dakle, kada to zakon izričito propisuje; dok odredba članka 37. stavka 2. predviđa tzv. sudsko ublažavanje kazne – dakle kada sud utvrdi postojanje naročito olakotnih okolnosti na strani počinitelja prekršaja) bilo bi promašeno. Nema govora o tome da je ZNTP-om propisano da se prilikom donošenja odluke o upravno-kaznenoj mjeri AZTN treba rukovoditi kako prethodno navedenim odredbama PZ-a tako niti odredbama o stjecaju prekršaja i produljenom prekršaju (članka 39. PZ-a).

9. Odluka Vijeća

9.1. Odluka Vijeća o utvrđivanju iskorištavanja značajne pregovaračke snage trgovca nametanjem nepoštenih trgovačkih praksi i trajanju takvog postupanja

Na temelju odredbe članka 19. stavka 6. i 7. ZNTP-a, a u skladu s ovlaštenjima iz članka 13. stavka 2. i članka 20. stavka 1. podstavka 1. Zakona o zabrani nepoštenih trgovačkih praksi u lancu opskrbe hranom („Narodne novine“, br. 117/17. i 52/21.), Vijeće je na svojoj sjednici 43/2021., održanoj 25. studenoga 2021., razmatralo cjelokupno utvrđeno činjenično stanje u ovom predmetu i donijelo odluku prema kojoj je:

LIDL HRVATSKA d.o.o. k.d. sa sjedištem u Velikoj Gorici, Ulica kneza Ljudevita Posavskog 53, iskoristio značajnu pregovaračku snagu nametanjem nepoštenih

trgovačkih praksi u smislu Zakona o zabrani nepoštenih trgovačkih praksi u lancu opskrbe hranom („Narodne novine“, broj 117/17.; dalje u tekstu: ZNTP) dobavljačima: L. [...] iz Z., [...] [...] [...], Z. H. [...] iz K., [...] [...] [...] i S.-P., [...] iz Z., [...] [...] [...] [...], i to Ugovorom o kupoprodaji proizvoda zaključenim s dobavljačem L. [...], Z. pod nazivom „List s uvjetima - Privatna robna marka“, od 1. ožujka 2018. s pripadajućim prilogima i dodacima tom ugovoru, Ugovorom o kupoprodaji proizvoda sklopljenim s dobavljačem Z. H. [...] K., pod nazivom „List s uvjetima: Tiko - Privatna robna marka“, od 1. travnja 2018. s pripadajućim prilogima i dodacima tom ugovoru, kao i Ugovorom o kupoprodaji proizvoda s dobavljačem S.-P. [...] Z., pod nazivom „List s uvjetima - Privatna robna marka“, od 1. siječnja 2018. s pripadajućim prilogima i dodacima tom ugovoru (dalje u tekstu: Ugovori), na način da:

u razdoblju od stupanja na snagu svakog od navedenih Ugovora pa sve do 31. ožujka 2019., Ugovori, unatoč redovitom osiguranju kvalitete na teret dobavljača koje je detaljno ugovoreno u prilogima svakog od tih Ugovora, naziva: „Osiguranje kvalitete“, sadrže i dodatnu odredbu osiguranja kvalitete, pod nazivom: „Naknada za usluge osiguranja kvalitete“, kojom odredbom je u bitnome ugovorena obveza dobavljača na plaćanje paušalnog iznosa naknade trgovcu u određenom postotku od vrijednosti ulaza robe za provedbu mjera osiguranja kvalitete, na inicijativu odnosno zahtjev trgovca kod laboratorija kojeg odabire trgovac, što predstavlja prebacivanje ugovorenog troška kontrole između laboratorija i trgovca na dobavljača i to neovisno o rezultatima provedene kontrole, odnosno naplatu naknade za uslugu koja nije pružena dobavljaču pa time nije ni stvarna niti mjerljiva za dobavljača, stoga ovakva ugovorna odredba i praksa koja se na njoj temelji predstavlja nepoštenu trgovačku praksu u smislu odredbe članka 4. stavka 2. točke 1. i 6. ZNTP-a, a u vezi odredbi članka 12. točke 11. i 16. ZNTP-a. Povreda je trajala od 1. siječnja 2018. do 31. ožujka 2019.

Razlozi za donošenje ovakve odluke Vijeća detaljno su obrazloženi u točki 6.3.2. obrazloženja ovoga rješenja. U skladu s navedenim, odlučeno je kao u točki I. izreke ovoga rješenja.

9.2. Određivanje mjera, uvjeta i rokova za otklanjanje nepoštenih trgovačkih praksi

U skladu s odredbom članka 20. stavka 1. podstavka 1. ZNTP-a, AZTN je na temelju odluke Vijeća zabranio Lidlu svako daljnje postupanje opisano u točki I. izreke ovog rješenja.

Radi otklanjanja utvrđenih povreda, a uvažavajući okolnost slučaja, s obzirom na to da je osporavano rješenje AZTN-a doneseno 26. srpnja 2019., dok je prvostupanjska pravomoćna presuda donesena 28. lipnja 2021., dostavljena AZTN-u 30. rujna 2021., a kojom je AZTN-u ostavljen rok od 60 dana od dana dostave da donese novu odluku, ne ukazuje se svrsishodnim odrediti mjere, uvjete i rokove za otklanjanje zabranjenog postupanja, koji bi se odnosili na trenutno važeće ugovore o kupoprodaji zaključene s promatranim dobavljačima to iz razloga jer je potrebno ukazati kako je ZID ZNTP, stupio na snagu 1. rujna 2021., dok puna primjena odredbama ZID ZNTP-a započinje danom 1. ožujka 2022. Stoga, potrebno je naglasiti kako su svi kupci poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda, koji ispunjavaju mjerodavni financijski kriterij koji prelazi iznos od 15 milijuna kuna, a tako i Lidl, u obvezi uskladiti svoje postupanje s normama ZID ZNTP-a kao *lex specialis*, i to na način da ugovori koji su između dobavljača i kupca bili sklopljeni prije stupanja na snagu ZID ZNTP-a moraju biti usklađeni s njegovim odredbama najkasnije u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ZID ZNTP-a, dok su kupci na koje se nije primjenjivao ZNTP dužni u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ZID ZNTP-a sklopiti ugovore sa svojim dobavljačima prehrambenih i/ili poljoprivrednih proizvoda nad kojima imaju značajnu pregovaračku snagu ukoliko ispunjavaju prethodno

navedene uvjete o novom nižem prihodovnom cenzusu kojim se definira pretpostavka o značajnoj pregovaračkoj snazi kupca. Dakle, puna primjena ZID ZNTP-a započinje danom 1. ožujka 2022.

U skladu s navedenim, odlučeno je kao u točki II. izreke ovoga rješenja.

9.3. Odluka visini upravno-kaznene mjere

Vijeće je nakon provedenog postupka utvrđivanja uvjeta za izricanje upravno-kaznene mjere u ovom postupku, uzimajući u obzir sve činjenice i okolnosti utvrđene u tom postupku, prije svega težinu, opseg i vrijeme trajanja povrede te posljedice povrede za dobavljače, utvrdilo osnovni iznos upravno-kaznene mjere u iznosu od 475.000,00 kuna.

Tako utvrđeni osnovni iznos upravno-kaznene mjere smanjen je na temelju utvrđenih olakotnih okolnosti opisanih u točki 8. obrazloženja ovoga rješenja, slijedom čega je Vijeće, u skladu s odredbama članka 24. stavka 2. točke 7. ZNTP-a, donijelo odluku da se trgovcu Lidlu, izrekne upravno-kaznena mjera u iznosu od 400.000,00 kuna U skladu s navedenim, odlučeno je kao u točki III. izreke ovoga rješenja.

Vijeće drži da će se ovime ostvariti cilj izricanja upravno-kaznene mjera ne samo u odnosu na navedenog trgovca, odnosno odvratanje samog prekršitelja već i drugih trgovaca, otkupljivača i/ili prerađivača od kršenja odredbi ZNTP-a te istodobno pridonijeti uspostavi, osiguranju i zaštiti poštenih trgovačkih praksi kojima se štite sudionici u lancu opskrbe hranom.

Razlozi za donošenje ove odluke Vijeća detaljno su izloženi u točki 8. obrazloženja ovoga rješenja.

10. Izvršenje upravno-kaznene mjere

U skladu s odredbom članka 28. stavka 1. i stavka 2. ZNTP-a, upravno-kaznena mjera uplaćuje se po izvršnosti rješenja AZTN-a ako nije podnesena tužba, odnosno po pravomoćnosti sudske odluke, uračunavajući u iznos upravno-kaznene mjere i zakonske zatezne kamate od dana dostave stranci rješenja AZTN-a do dana plaćanja.

Nakon izvršene uplate obveznik uplate je dužan uplatnicu, kao dokaz o obavljenoj uplati upravno-kaznene mjere, dostaviti AZTN-u žurno, a najkasnije po isteku roka od 15 (petnaest) dana od dana pravomoćnosti rješenja s pozivom na broj KLASA: UP/I 034-03/18-04/015.

Ako stranka u određenom roku ne uplati upravno-kaznenu mjeru, AZTN će o tome obavijestiti Područni ured Porezne uprave Ministarstva financija na čijem je području prebivalište, odnosno sjedište stranke, radi naplate upravno-kaznene mjere prisilnim putem prema propisima o prisilnoj naplati poreza. Upravno-kaznene mjere koje na zahtjev AZTN-a prisilno naplaćuje Porezna uprava Ministarstva financija uplaćuju se izravno u korist državnog proračuna Republike Hrvatske (članak 28. stavak 4. ZNTP-a).

Valja također, ukazati i da AZTN može odobriti plaćanje upravno-kaznene mjere u obrocima, ako stranka podnese takav, razumno obrazloženi zahtjev AZTN-u, u smislu odredbe članka 28. stavak 3. ZNTP-a.

11. Objava rješenja

U skladu s odredbama članka 22. ZNTP-a, ovo rješenje će biti objavljeno na mrežnoj stranici AZTN-a, pri čemu će poslovne tajne sadržane u tom rješenju biti izuzete od javne objave. Stoga je odlučeno kao u točki IV. izreke ovoga rješenja.

Odredbom članka 1. točke p) ZNTP-a, poslovne tajne definirane su kao poslovne informacije određene općim propisom o zaštiti tržišnog natjecanja pa se slijedno tome primjenjuje odredba članka 53. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja („Narodne novine“, br. 79/09., 80/13., 41/21).

Uputa o pravnom lijeku

Protiv ovog rješenja žalba nije dopuštena, ali nezadovoljna stranka može pokrenuti tužbom upravni spor pred nadležnim upravnim sudom u roku od 30 dana od dana primitka rješenja (članak 20. stavak 3. i 6. ZNTP-a).

Predsjednica Vijeća za
zaštitu tržišnog natjecanja

dr. sc. Mirta Kapural, dipl. iur.

Napomena: U skladu s odredbom članka 2. točke p) ZNTP-a u vezi s odredbama članka 53. ZZTN-a, podaci koji predstavljaju poslovnu tajnu izuzeti su od objavljivanja te su u tekstu navedeni podaci označeni znakovima: [***].